

DARBININKAS

XLIX NR. 16. SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. ANTRADIENIS - TUESDAY, KOVAS - MARCH 3, 1964. 910 WILLOUGHBY AVE., BROOKLYN 21, N. Y. 10 CENTU

MIRĖ RAŠYTOJAS JULIUS KAUPAS

Chicagoje kovo 1 d. 8 v.v., nuvykęs pas poetą Algimantą Mackų į svečius, staiga mirė rašytojas dr. Julius Kaupas, autorius pasakų knygos "Daktaras Krištukas pragare".

Autorius buvo gimęs 1920 m. kovo 6 Kaune. 1938 baigė tėvų jėzuitų gimnaziją, mediciną baigė VDU universitete 1944. Doktorizavosi Tiubingeno universitete 1946. Persikėlęs į Freiburgą, mokėsi tapybos (Taikomosios Dailės Institute. Freiburge studijavo filosofiją, iki 1949.

Atvykęs Amerikon, specializavosi psichiatrijos srityje, pastoviai buvo įsikūręs Dearborn, Mich., prie Detroito. Buvo vedęs Dalią Galaunytę.

Literatūroje pradėjo reikštis nuo 1942 m. 1948 išleido pasakų ir fantastinių istorijų knygą "Daktaras Krištukas pragare", už kurią gavo Lietuvos Raudonojo Kryžiaus jaunimo literatūros premiją. Gyvendamas JAV, bendradarbiavo Aidoose, Literatūros Lankuose, Drauge, Naujienose, Dirvoje, Lietuvių Dienose, paskelbė nemaža beletristikos, kritikos straipsnių. Literatūros kritikos straipsnius dažniausiai pasirašė Coppeliaus slapyvardžiu.

Laidoti pervežtas iš Chicago į Detroitą. Pašarvotas Charles and Son laidojimo įstaigoje, 6321 Puritian Ave., Detroito. Laidojamas ketvirtadienį, kovo 5.

DR. JULIUS KAUPAS

PRIEŠ RINKIMUS:

R. Kennedy šalininkai skubiai ruošia dirvą R. Kennedy į viceprezidentus. Šūkis "Mes norim Bobby" turi nustelbti konvencijoje kitus. Taip informuodamas Henry J. Taylor (World Telegram) tvirtina, kad pietų demokratų pasisakę Johnsonui prieš Kennedy. Viceprezidento vietai rengiasi ir H. H. Humphrey, Minnesotos senatorius. Kad laimėtų katalikų palankumą, jis stojo už Amerikos atstovo skyrimą prie Vatikano.

Lyndon B. Johnson po 100 d. Baltuosiuose Rūmuose

Paveldėtos užsienio krizės gilėja ir mažina Amerikos įtaką jų sprendime; vidaus problemos sėkmingai duodasi sprendžiamos; pasitikėjimas prezidentu didelis

Prezidentas L.B. Johnsonas išbuvo Baltuosiuose Rūmuose pirmą 100 dienų. Pareigas pradėdamas, tikėjosi ramybės užsienio politikai, kad galėtų atsidėti vidaus reikalams. Užsienio politika betgi nebuvo rami.

UŽSIENIO KRIZĖSE: siaurėja Amerikos įtaka.

Daugiausia nerimo darė krizės, kurias Johnsonas paveldėjo iš savo pirmtako. Būtent:

Krizė Laose, kuriame pradėtas neutralumas virsta vis didesniu komunistų įsigalėjimu. **Vietnamo perversmas,** įvykęs dar Kennedy metu, Johnsonui paliko to perversmo vaisius — valdžia prarado autoritetą ir pastovumą, padidėjo komunistų agresyvumas. **Kubos krizė,** prasidėjusi Eisenhowerio me-

tu, sudramatinta ir palikta be sprendimo Kennedy metu, dabar davė du naujus vaisius: ūkinės blokados nepasisekimą, kai sausio 7 Anglija plačiu mastu sudarė prekybos sutartį su Kuba, Guantanamo vandens nutraukimą vasario 6. **Nato sąjunga,** pradėjusi skilti Kennedy metu, Johnsonui davė du naujus vaisius: Prancūzija nuėjo atskiru keliu, pripažindama kom. Kiniją sausio 27; įsitempė santykiai tarp sąjungininkų Graikijos ir Turkijos dėl Kipro, kuriame kraujas lietus pradėjo gruodžio 26. Jau Johnsonui valdant įvyko Pa-

namos krizė su 23 žuvusiais sausio 9-10, Pakistanas pasiviro į kom. Kiniją, Zanzibaras virto "liaudies respublika", arabai

nedraugiškai nusiteikė Amerikai. Tų krizių likviduoti nepavyko nė vienos. Jos tebėra atviro žaizdos.

VIDAUS POLITIKOJE: Prezidentas laimingesnis.

Kviečių pardavimas Sovietam ar satelitams, įtempęs santykius su Kongresu ir ypačiai su unijom, sėkmingai išspręstas. Santykiai su Kongresu, H. Tribune vertinimu, buvo geresni nei Kennedy, ir per trumpą laiką prezidentui pasisekė gauti iš Kongreso pritarimą "karui prieš skurdą" (tam reikalui vasario 1 paskirtas Shriver), mokesčių sumažinimo įstatymui (vasario 26), mokyklų paramai.

Visuomenėje pasitikėjimas Johnsonu tebėra aukštas: sausio 80 proc., vasario 75. Kliūčių, kad bus išrinktas į Baltuosius Rūmus, tuo tarpu nenumatoma.

PREZIDENTAS LYNDON B. JOHNSONAS

LBJ TELEVIZIJOJE: visiems geras žodis, optimizmas, kad viskas bus gerai

Spauda su pasitenkinimu priėmė prezidento Johnsono spaudos konferenciją televizijoje vasario 29. Kennedy buvo tokiom konferencijom meisteris. Johnsonui tai buvo pirmas mėginimas. Spauda buvo patenkinta ne naujais vyriausybės atliktais žygiais, bet prezidento mokėjimu save nutylėti, o iškelti tautos nuopelnus — tautos parodytą vieningumą žuvus prezidentui Kennedy, Kongreso darbštumą, priimant 10-15 naujų įstatymų. Vertindamas atskirus politinius įvykius, prezidentas rodė atsargų neužsiangažavimą, aliarmo vengimą, raminamą optimizmą. Tai ir tiko tautos skoniui.

Tarp klausimų, kuriais prezidentas informavo ar davė savo nuomonę, dėmesio verti šie: — Valstybės departamente

tolimųjų rytų politikai paskyrė valstybės sekretoriaus padėjėją William P. Bundy, buvusį ligi šiol aps. sekr. padėjėją, vietoj pasitraukusio Roger Hillsmano. — Amerika pagamino lėktuvą A-11, kurio greitis 2,000 mylių per valandą ir kuris pakyla iki 70,000 pėdų. Jis pralenkia U-2 lėktuvą. Tai vienintelis tokis pasauly. — "Vietname padėtis labai sunki". Tačiau gandai apie neutralizavimą, apie neišvengiamą pralaimėjimą esą be pagrindo ir tik blogai pasitarnauja Amerikai. Gando apie karo perkėlimą į šiaurės Korėją nei paneigė nei patvirtino. Esą tie spaudoje svarstomi planai "nėra nei man pateikti nei mano patvirtinti". Prezidentas elgiasi pagal atstovo Cabot Lodge, Jr. siūlymus, o šią savaitę siūnčia į Vietnamą aps. sekr. McNamara. Tokiais klausimais kaip Kipras, Panama — prezidentas atsakinėjo bendrom frazėm: darėm pastangų, siekiam taikos, tikime geros išeities, esam optimistai.

— Belgija kovo 2 nutarė nesidėti į Nato atominį laivyną su "daugiatautėm igulom". Tai ta pati kryptis, kurios pirmiausia ėmėsi de Gaulle.

IŠEJO: Roger Hillsman

ATEJO: William P. Bundy

Maskvai kviečių daugiau nereikia

Amerikos kviečių prekyba su Sovietais jau baigėsi. Iš Maskvos pranešė, kad Sovietai turį kviečių pakankamai. Tokiu būdu Amerikos firmos te-

KIPRAS: kam buvo reikalinga nepriklausomybė

Graikija vasario 29 atidengė kortas dėl Kipro — reikalavo, kad būtų panaikinta 1960 metų sutartis, kuria buvo įsteigta nepriklausoma Kipro valstybė, ir leista gyventojų daugumai nuspręsti savo likimą. Gyventojų keturi penktadaliai yra graikai, taigi balsavimo vaisiai būtų aiškūs — prisijungti prie Graikijos — nepriklausomybė būtų tik tiltas į Graikiją. Turkai, kurių yra penktadalis, siekia Kipro padalinimo.

VIETNAME: atentatas tik propaganda?

Vietnamo gen. Khanh kovo 1 paskelbė, kad prancūzų agentai rengėsi jį nužudyti ir Vietnamą neutralizuoti. Žinia priimama su nepasitikėjimu. Greičiau tai noras nukreipti dėmesį nuo nepasisekimo sulaukyti komunistų agresiją.

MASKVA AŠTRĖJA: kaltina Ameriką, atnaujina kovą prieš religiją

Sovietų Gromyko kovo 2 paskelbė pasikalbėjimą su Izvestija. Jame apkaltino Ameriką dėl nusiginklavimo. Esą Amerikos visi siūlymai tesiekia kontroliuoti svetimus slaptus ginklus. Net ir Johnsono siūlymas

SOVIETAJ SUSTIPRINO KOVĄ PRIEŠ RELIGIJĄ

Sovietų komunistų partija kovo 2 paskelbė sustiprinanti kovą prieš religiją. Pravda pripažino, kad ligšiolinės priemonės religijos nepašalina net iš tarpo tų, kurie turėtų stovėti kovos su religija prieky. Dabar apdirbinėsią kiekvieną individualiai; labiausiai per jaunimo organizacijas ir mokyklas. Griežčiau praktikuos papročius be religijos: krikščynas, vedybas, laidotuves. Iš naujo paragina rašytojus talkinti antireliginėje akcijoje.

MASKVA IR DE GAULLE

Paryžiuje Sovietų "geros valios" misija kovo 2 kalbėjosi su de Gaulle. Misijos pirmininkas partijos prezidento narys Podgornij spaudai pareiškė, kad Maskva lauks prez. de Gaulle atsilankant. Diplomatai spėja, kad Maskva darys pastangų suartėti su Prancūzija.

KOM. KINIJA IR DE GAULLE

Prancūzija pasisakė už kom. Kinijos priėmimą į Jungtines Tautas.

— **Malajsiuje** vėl kariauja su Indonezijos infiltruotais partizanais. R. Kennedy kelionė liko be vaisių.

LEKTUVŲ NELAIMĖS

Anglijos lėktuvus su keleiviais iš olimpiados Insbrucke vasario 29 žuvo Alpėse su 83 žmonėm.

Amerikos Paradise Airline lėktuvus kovo 1 dėl audros nukrito Tahoe ežere. Žuvo 85.

ŽODŠIAI IŠ KALBŲ, kurias pasakė Lietuvos laisvės draugai Kongrese

Lietuvos laisvės draugų kalbos, pasakytos Vasario 16 proga Kongrese, yra skelbiamos Congressional Record. Jų pakartoti čia neįmanoma. Sustojame tik prie vienos kitos būdingesnės minties, kurios buvo kartojamos įvairiais variantais:

1. **visų reikiama simpatija lietuviam, kurie brangina savo laisvę ir dėl jos kovoja,**

2. **lietuvų tautos laisvė yra dalis visų laisvės, ir grėsmė lietuvių laisvei yra sykiu grėsmė ir Amerikos laisvei, taigi kova už Lietuvos laisvę yra dalis kovos už visų laisvę,**

3. **Kova už Lietuvos laisvę turi eiti per Jungtines Tautas, jėse keliant balsą prieš Sovietų kolonializmą. Kai kurie atstovai ta proga išskėlė ir savo pasiūlytas rezolucijas.**

Paul Douglas, Ill. sen.: Mes tebepripažįstame Lietuvos ir jos baltikųjų kaimynų prieškarinių vyriausybių diplomatinis ir konsularinius atstovus. Prezidentai, valstybės sekretoriai ir kiti vyriausybės atstovai šią mūsų poziciją visada patvirtina, ir aš buvau tuo užtikrintas valstybės departamente dar šią savaitę. Vyriausybė tebedarys pastangas, kad Jungtinėse Tautose ir pasaulio opinijoje būtų kreipiamas dėmesys į neteisę, kurias kenčia Baltijos ir kitos pavergtos tautos, kada tik bus proga bendruose debatuose generalinėje

MRS. SUSAN EDWARDS WAGONER, 54, kovo 2 mirė plaučių vėžiu.

pilnatyje ar Saugumo Taryboje.

Barry Goldwater, Ariz. sen.: Pradedant nuo 1961, regimai būgštaudama supykinti Sovietų Rusiją, dabartinė vyriausybė atsisakė specialiai pabrėžti, kad Lietuva ir kitos sovietų kolonijos yra tarp tautų, kurių žmonės mes norime matyti laisvus.

John W. McCormack: Kaip Atstovų Rūmų pirmininkas... vieningai su šiais lojaliais ir patriotiškais Amerikos piliečiais (lietuviams) meldžiuosi už lietuvių tautos išlaisvinimą iš totalistinio komunizmo tiranijos.

Hubert H. Humphrey, Minnesotos sen.: Mes laikome, kad lietuvių tauta turi teisę turėti vyriausybę, kokią ji pati pasirinkt, ir mes tikimės dienos, kada ji vėl galės džiaugtis valstybine nepriklausomybe. Mūsų tvirtas siekimas remti laisvės reikalą Lietuvai ir visom Baltijos tautom, stengiantis nepalaujamai vykdyti pasaulio taikingą tvarką, valdomą teisės. Tai bus pasiekta, kada sovietų kolonialistinė imperija ims tirpti, kaitinama gavių laisvės vėjų, kurie atnešė tautinę valstybinę nepriklausomybę jau daugeliui tautų po antrojo pasaulinio karo, bet kuriuos tebeignoruoja sovietiniai imperialistai.

John J. Rooney, N.Y. kongresmanas: Mes, amerikiečiai, naudojames pasaulio didžiausia asmenine laisve ir gerove... Bet mes, taip gerai turėdami, gal užmirštame apie tas daugelį tautų, kurios kenčia trūkumus ir asmeninę agoniją kiekviena diena... Šiandien matome Sovietų Sąjungą skelbiantis su 220 mil. gyventojų, tačiau jų apie 110 milijonų yra nerūsiai, yra pavergtos tautos. Šios rūšies imperializmas yra iššūkis Amerikai... Mes turime tvirtai dirbti ir neleisti viltį prarasti tom kenčiančiom tautom kaip lietuviai, kurie švenčia savo 46 metines.

Emilio Q. Dadario, Conn. kongresm.: Taikingai ir sunkiai dirbantieji lietuviai Amerikos piliečiai, kurie rodo intereso Lietuvai, yra nusipelnę daugiau pastangų, kad daugiau būtų informuojama apie tikrą pa-

dėtį Lietuvoje.

Mrs. Frances P. Bolton, Ohio kongresm.: Šių pavergtų žmonių agonija turi priminti mum mūsų naivumą, ignoranciją ir įžvalgumo bei stiprybės stoka, dėl kurios Sovietai laimėjo rytų Europą antrojo pasaulinio karo pabaigoje. Lietuvių draša, kurią jie parodė, atsisakydami priimti tiraniją, visus mus įkvepia tvirtiau kovoti už laisvę.

Harold D. Donohue, Mass. kongr.: Mes turime sustiprinti savo karinę jėgą — turime visom jėgom palengvinti visoj Europoj ir Baltijos srity pavergtų tautų padėti... Lietuva turi būti išgelbėta.

Herman Toll, Pa. kongr.: Grėsmė yra visiem, kurie dar turi laisvę. Grėsmė sumažės, kada Sovietų Sąjungai pasitrauks iš tautų, kurias jie yra paverge.

E. Bradford Morse, Mass. kongr.: Rūpindamiesi pasaulio krizėm, neturime užmiršti šių žmonių (lietuvių) šaukos kovos už laisvę. Aš pasiūliau rezoluciją, kuri numato griežtesnes pastangas kovoje už laisvę Lietuvai ir kitom Baltijos valstybėm, ir aš tikiu, kad ši sukaktis paskatins mus imtis pozityvių žingsnių.

Bob Wilson, Calif. kongr.: Kai naujai iškylančios tautos Afrikoje ir kitose pasaulio dalyse reikalauja laisvės ir nepriklausomybės, mes neturėtume pamiršti fakto, kad yra šioje žemėje šaly, kaip kad Lietuva, per 700 m. senumo, kurios turi turėti tą pačią teisę į laisvę bei nepriklausomybę kaip kad visos kitos valstybės. Laisvės paneigimas bet kur pasaulyje gali priversti prie laisvės netekimo visur.

Šiuo reikalu praėjusių metų lapkričio mėnesį pasiūliau rezoluciją H. Con. Res. 234. Rezolucija įpareigojė mūsų atstovus Jungtinėse Tautose iškelti laisvų rinkimų klausimą pavergtuose kraštuose. Si rezolucija tebėra Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijos rankose. Aš tikiu, kad mano kolegos Atstovų Rūmuose ir minėtos komisijos nariai ims akcijos rezolucijai praversti.

Galvos būtų nuristos

Kurie asmens lėmė pokarinę JAV politiką

Spaudoje su dideliu vertinimu minimas **Robert Murphy**, 42 metus išbuvęs valstybės departamento tarnyboje, dalyvavęs karo meto diplomatinėje akcijoje Afrikoje, Europoje, Azijoje ir iš tarnybos pasitraukęs 1959. Jis minimas dabar ryšium su jo knyga "Diplomat Among Warriors", kurioje paprastais žodžiais ir kukliai pasakojami konkretūs įvykiai iš patirties, kokios nėra turėjęs bet kuris kitas iš dabartinių diplomatų.

Knygos apžvalgininkai iškelia eilę pasakojamų įvykių sukeltytų apie asmenis, nulėmusius pokarinę politikos raidą.

1. Autorius apgailestauja prezidento **Roosevelto** triukšus, kuriais jis palaikė trintį tarp savo patarėjų — valstybės sekretoriaus pavaduotojo **Sumner Welles** ir ambasadoriaus **William C. Bullitt**. Jei būtų susilaukęs nuo jų tarpusavio kiršinių "per paskutinius dvejus metus, kada jo sveikata katastrofiškai susmuko, Amerikos pokario politika būtų veikusi realistiškiau".

2. **Murphy** nėra de gaulistas, bet jis mano, kad "Roosevelto klaidingas sprendimas apie Prancūzijos generolą prisidėjo prie asmeninio antagonizmo, kuris išaugo paskiau tarp šių dviejų didžiųjų valstybės vyrų ir atsiliepė dabartiniams santykiams tarp Amerikos ir Prancūzijos."

3. Kaip prezidentas **Rooseveltas** elgėsi su savo valstybės sekretorium **Hull**, rodo faktas,

jog prezidentas nieko jam nesakė apie rengiamos į Europą invazijos planus. Juos prezidentas pasakė **Murphy**, bet nesakė **Murphy** viršininkui: "Aš jam pasakysiu dieną prieš invaziją". Prezidentas politiką norėjo vykdyti pats, nieko apie tai nesakydamas valstybės sekretoriui. Kai po Teherano konferencijos **Murphy** pasakė valstybės sekretoriui, kad valstybės departamento pareigūnams būtų lengviau atlikti jiems skirtus uždavinius, jei jie būtų painformuoti apie slaptus pasitarimus Teherano konferencijoje tarp **Roosevelto** ir **Stalino**, tai **Hull** su ironija atsiliepė, kad ir jam būtų lengviau atlikti savo uždavinius, jeigu jis žinotų, apie ką toje konferencijoje buvo kalbama.

4. Kada Prancūzijos vyriausybė buvo sudaryta Afrikoje, Alžire, jos narys buvo **Couve de Murville**, dabartinis užsienių reikalų ministeris, tikras patirtas ir **Murphy** laikomas vienu sumaniausių administratorių, pasitarusių Prancūzijos ir bendram sąjungininkų reikalui dar tuo, kad išvežė aukšą, kuris grėsė patekti į vokiečių rankas. Bet jis buvo pareigūnas Vichy vyriausybėje. Prieš jį nukrypo veikla tuo metu Amerikos izdo sekretoriaus žinomo **Henry Morgenthau**. Nors tai nepriklausė jo sritčiai, bet jis priverė **Eisenhowerį** įsakyti, kad **Couve de Murville** būtų atleistas. Veltui **Murphy** veikė priešingai, bet, jo tvirtinimu, **Morgenthau** veikė aklaai,

reisiskaitydamas su tikrove, ir reikalavo atleisti visus, kas buvo buvę Vichy vyriausybėje. **Morgenthau** žodis tada buvo galingesnis, ir Prancūzijos ministeris buvo atleistas.

5. Dėl Vichy vyriausybės parodė ypatingo aktyvumo ir **Miltonas Eisenhoweris** — reikalavo, kad Vichy vyriausybės narių "galvos būtų nurintos" ir tuo būdu apsaugotas jo brolis **Dwight** nuo priekaištų esąs fašistų simpatikas.

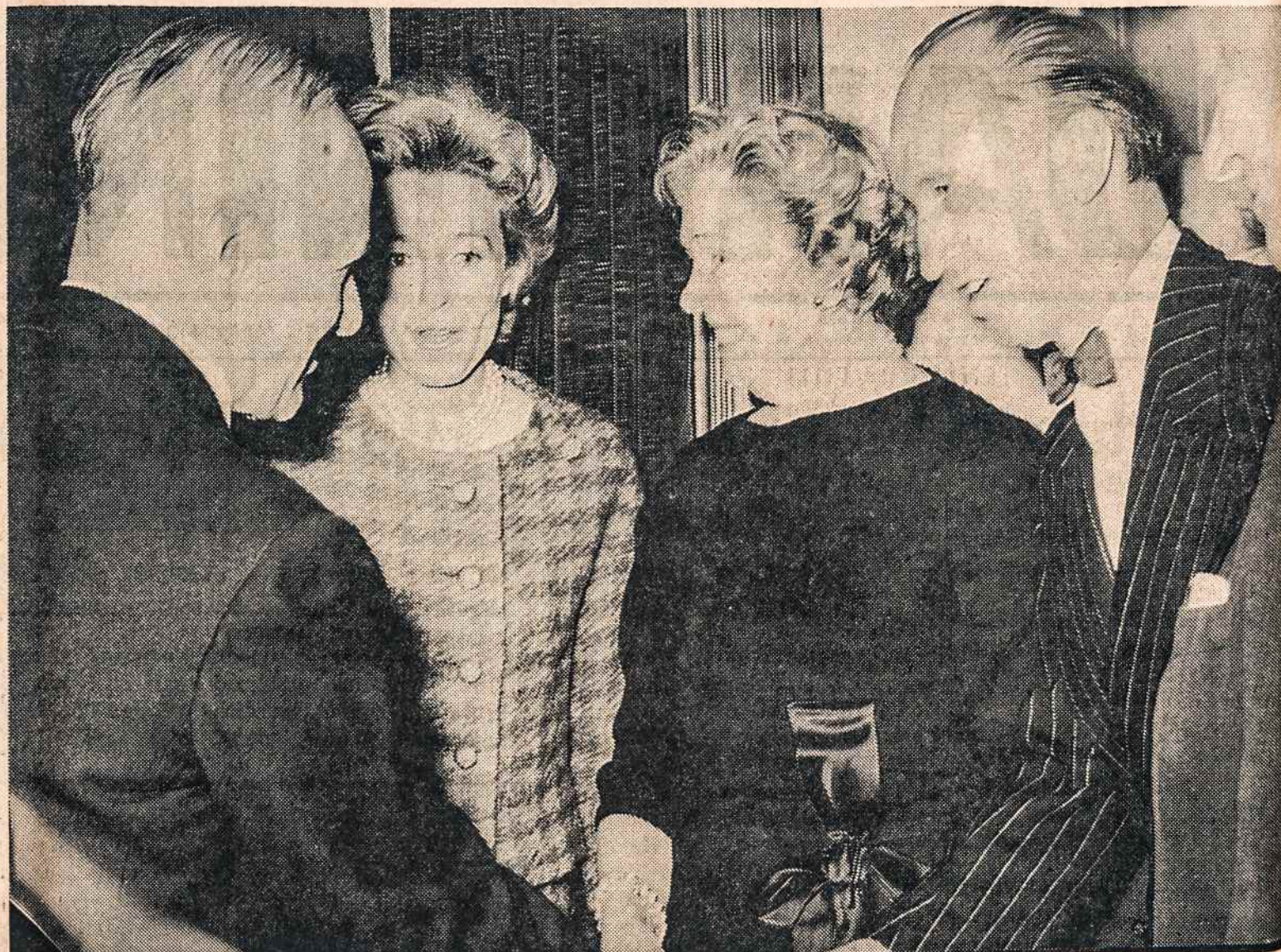
6. **Casablankos konferencijoje** 1943, kur **Churchillis** ir **Rooseveltas** sutarė reikalauti Vokietijos besąlyginės kapituliacijos, Amerikos delegacija buvo visiškai nepasirengusi. Priešingai Anglijos. Ir Amerika, vis prieštaraujama, turėjo priimti anglų planą ir pradėti operacijas Viduržemio jūroje, invaziją į Siciliją, kuo buvo labiausiai suinteresuoti angliai.

7. Kai Italijos karalius **Viktoras Emanuelis** atsisakė nuo **Mussolinio** ir perėjo į sąjungininkų pusę, tuojau po kelių savičių **Murphy** gavo įsakymą iš **Roosevelto** priversti karalių atsisakyti nuo sosto.

8. Pokarinės politikos "didįjį planą" paruošė **Rooseveltas** ir **Hullis**, pagrįstą bendradarbiavimu su Sovietų Sąjunga.

9. Prezidentas **Rooseveltas** pats nenusprendė dėl Berlyno ar jį imti ar ne, paliko **Marshallui** ir **Eisenhoweriui**. Generalai priėmė neigiamą sprendimą išdėdami iš karinių sumetimų (Veltui **Churchillis** siuntė

(nukelta į 3 psl.)

PROTOKOLO šefas Angier Biddle Duke sveikina su Lietuvos atstovu J. Kajecku. Šalia Lietuvos atstovo ponios Angier Biddle Duke ir jos motina.

BENDRUOMENĖS VIRŠŪNĖS BYLOJA

SPAUDA

Lietuvių dienos sausio mėnesio nr. vaizdingai pristatė PLB valdybos narius ir paskelbė jų pačių pasisakymus, kas jiems šiuo tarpu "gulė ant širdies".

Bendruomenė ir jaunimas:

J.J. Bačiūnas, pirmininkas, rašo: "Mes neprivalome savo svajonimais bėgti per toli nei atsilikti nuo gyvenimo, o eiti

su gyvenimu... Todėl mūsų vienas iš svarbiausių tikslų yra rasti glaudų bendradarbiavimą su lietuvių jaunimu visame pasaulyje... Dabartinėje PLB valdyboje yra ryškūs jaunosios kartos atstovai, jų sieksime vis daugiau ir niekada nesibijosieme jiems "užleisti vietas".

Jaunimas ir bendruomenė:

Milda Lenkauskienė, valdybos sekretorė, viena iš tų jaunosios kartos atstovių: "Jeidama į PLB valdybą, radau tiksliausią būdą aktyviai prisidėti prie išlaikymo lietuviškosios kalbos, kultūros ir istorijos. Prasmingas darbas žmonių santalkoje, kurią jungia noras dirbti Lietuvos ir visų po pa-

saulį pasklidusių lietuvių labui".

Bendruomenė ir srovės:

St. Barzdukas, vykdomasis vicepirmininkas: "Sutinkame visi, kad Bendruomenė yra visų mūsų sutelktinio darbo dirva, o ne srovių reprezentacijos arena, todėl jai visų pirma rūpi lietuvis ir kiek lietuviui rūpi jos labas. Bendruomenės organų sudėtį pats metas vertinti pagal jiems patikėtą lietuvišką darbą. Deja, mums dažnai daugiau rūpi plaukai, o ne darbai".

Bendruomenė ir pinigai:

Julius Staniškis, išdinininkas: "Lietuviškam reikalui bus geriau, jei reikalingas lėšas sudės dešimtys tūkstančių po kelis dolerius, negu keliolika su-

mes po tūkstantinę... Lietuvis duoda, bet retas tepasiūlo — reikia paprašyti".

Kultūros talka:

J. Puzinas, kultūros tarybos pirmininkas: "Baigiama leisti Lietuvių enciklopedija yra nuostabus mūsų intelektualinių pajėgų santalkos vaisius.

Kultūros taryba su didelėmis viltimis žiūri į Baltų Instituto, Liet. Kat. Mokslo Akademijos ir Lituanistikos Instituto vykdymus bei ateičiai planuojamus darbus. Pageidautina, kad tos mokslo institucijos kiek galint gaudžiau bendradarbiautų ir jei būtų įmanoma, apjungtų vienoje Laisvojo Pasaulio Lietuvių Mokslo Akademijoje".

Tame pat L. Dienų nr. labai vertingas Vytauto Brazilio surašytas Fausto Kiršos pasiprasakojimas apie save.

SENATORIUS CLAIRBRONE PELL ir jo žmona kalbasi su Lietuvos atstovu J. Kajecku Vasario 16 pirmoje Lietuvos pasiuntinybėje Washingtone.

Gyvieji balsai Amerikoje

Gandai apie Bažnyčios susirinkimą

Little Rock vyskupas Albert L. Flechter paskelbė išspėjimą, kad apie Bažnyčios visuotinį susirinkimą leidžiami neteisingi gandai, kuriems pasiduoda ir katalikai ne syki. Gandai siekia sudaryti išpuolį, kad Bažnyčios susirinkime ešą du kovoją vienas prieš kitą frontai — reakcionierių bei konservatorių ir pažangiųjų bei liberalų. Vyskupas pažymėjo, kad nuomonių skirtumo buvo, bet jokio skirtumo dėl tikėjimo ir moralės.

Kolumbo Vyčių apaštalavimas

Kolumbo Vyčiai priėmė 1964 programą tikėjimo tiesom skelbti bei populiarinti laikraščiuose reklamų būdu. Jie susilaukė teigiamų atsiliepimų, kada laikraščiuose paskelbė aiškinimus, kuriais buvo atremiami tikėjimo tiesų iškraipymai. Numatyti 42 magazinai ir laikraščiai. Religinės informacijos biurui tam reikalui skirtas 10 mil biudžetas.

Protestantai apie parapines mokyklas

Kova dėl parapinių mokyklų susilaukia parapinei mokyklai šalininkų ir tarp protestantų. Bažnyčių tarybos krikščioniško auklėjimo komisijoje kalbėjo New Yorko teisininkas episkopas William Stringfellow pasisakė už valdžios paramą parapinėm mokyklom. Kaip teisininkas jis matęs galimybę paramos formai, suderinamai su konstitucija. Kaip pilietis jis mato, kad valstybei pigiau išeina parapinės mokyklas paremti negu jų vietoj steigti viešąsias. Kaip krikščionis jis mano, kad parapinio auklėjimo principas yra sveikesnis negu "sekuliarinio" ir "krikščioniško" auklėjimo išskyrimas. Krikščioniui nepriimtinas toks auklėjimas, iš kurio yra išskirtas Dievas. Ir praktiškai daugumas vadinamųjų viešųjų mokyklų esančios protestantiškos mokyklos.

Nauja katalikų enciklopedija

Amerikos vyskupų pavedimu, Katalikų universitetas Washingtone rengia "Naują katalikų enciklopediją". Pirma tokia enciklopedija išleista 1907-14. Dabar enciklopedijos redakciniam štabe dirba 90 asmenų. Bendradarbių patelkta iš viso pasaulio katalikų universitetų 7,600.

Katalikiškos knygos savaitė

Amerikos katalikiškos knygos savaitė paskelbta vasario 23-29. Per 1963 metus katalikiškų knygų leidyklos išleido apie 1,000 knygų. Gallupo institutas rodo, kad pernai pusė suaugusių amerikiečių išsiai neperskaitė nė vienos knygos. Ar katalikai priklauso taip pat tai grupei? — klausia The Tablet.

DARBININKO SKAITYTOJAM

DARBININKO administracija labai prašo neuždelsti atsilyginti už laikraštį. Raginimas sudaro naujas nereikalingas išlaidas.

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221

Prašau pratęsti prenumeratą 1964 metams.

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

DARBININKAS naujiem skaitytojams pirmuosius metus tik \$5.00. Visi kiti skaitytojai, kur begventu, moka \$7.00.

Siunčiu už prenumeratą \$....., aukų \$....., Viso \$.....

(Data)

(Parašas)

Adolfas Šapoka SENASIS VILNIUS

VILNIAUS MIESTO ISTORIJS BRUOŽAI IKI XVII A. PABAIGOS

AIDU žurnalo premijuotas mokslo veikalas su velionies prof. Dr. A. Šapokos biografija ir 52 puslapiams iliustracijų. Knygoje 333 psl. Kaina 5 dol.

Gaunama Darbininko administracijoje: 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN 21, N. Y.

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS
Elna nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKA, LDS
ORGANĄ DARBININKĄ ir LIETUVIŲ ŽINIĄS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumeratos kaina \$7.00 — Subscription per year \$7.00
Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDELIS

Stralpsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra. Nenaudoti stralpsniai saugomi ir gražinami autoriams prašant. Pavarde pasirašyti stralpsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Savo tautos šventieji

Sventasis, kurį Bažnyčia oficialiai paskelbia esant miela Dievui, pasidaro savo tautai nemariu didvyriu. Jo vardas lieka kartų kartom, kaip ir kitų žymiųjų tautos vyrų bei moterų, valdovų ir karžygių.

Iprasta yra laikyti didvyriu, kas aukoja savo gyvybę. Net ir šventajam Rašte pasakytas: "Niekas neturi didesnės meilės kaip ta, kad kas guldo savo gyvybę už savo prietelius". Bet ne mažiau didvyriška gyventi, kaip ir karžygiškai mirti. Gyventi tokių gyvenimą, kuris kiekviename žingsnyje reikalauja didelės savitvarkos ir aukos, tvirtos valios ir uolumo. Gyvenimas tada darosi artimas šv. Rašto minčiai: aukoti net savo gyvybę, jei to reikia. Aukoti už kitus žmones, už savo tvyne, už tiesą, už Kristų.

Artėti ir panašėti Kristui — assimilarį Christo — yra esminis šventųjų žmonių troškimas. Tuo siekimu ne tikta jie patys kyla į Dievą, bet kelia ir savo tautą. Šventieji savo tautai rodo, "kuriuo būdu ji gali siekti šventumo, nepraradama savo prigimties savybių" (A. Maceina).

Šv. Kazimieras yra vienintelis oficialiai paskelbtas lietuvių tautos šventasis. Bet kiek žinome apie jo lietuvišką šventumo kelią? Tuo metu, kai buvo rašoma šv. Kazimiero biografija, kone visiem šventieji būdavo priskiriamos tos pačios rūšys: skaistumas, pamaldumas, galestingumas, artimo ir Dievo meilė. Tačiau šv. Kazimierui skirtose mišiuose ypač pabrėžiama, kad Dievo įstatymą jis buvo įglaudęs į savo širdį: "Lex Dei eius in corde ipsius", o kunigų maldose dar sakoma, kad už Dievo įstatymą kovojęs iki mirties: "Iste sanctus pro lege Dei sui certavit ad mortem".

Iš gerai informuotų šaltinių

Kas iš šekų derasi su Vatikanu?

Europos spaudoje kas savaitę pasirodo "iš gerai informuotų šaltinių" žinia, kad **Vengrijos kardinolas Mindszenty** netrukus paliks Vengriją, atvyks į Romą ir gaus aukštą pareigą Vatikane. Kokie yra tie "gerai informuoti šaltiniai" ir kas tas žinias sklaidžia, tikriausia, kardinolas Mindszenty nežino. Tylį ir Vatikanas. Kam svarbu tokias žinias sklaidyti?

Kai visucinio Bažnyčios susirinkimo antroje sesijoje pasigirdo balsų, kad reikia smerkti bedievišką komunistų tikėjimą, kad reikia ieškoti būdų su juo kovoti, jam atsipirėti, nes jis yra realus pavojus ne tik katalikų Bažnyčiai, bet ir visai krikščionijai, komunistai susirūpino, kad ju varoma migdymo ir apgadinėjimo propagandą nepašlytu. Taigi reikia laikas nuo laiko paskleisti "iš gerai informuotų šaltinių" žinią apie kard. Mindszenty paleidimą ir apie vykstančias Vatikano ir Vengrijos valdžios derybas. Vadinasi, "turerkite karžybių" — komunistas yra linkęs daryti Bažnyčiai nuolatų, tartis, derėtis; reikia užsipulti komunistų, sunkinti derybas... Bet tie "gerai informuoti šaltiniai" nepranešė, kad Maskvoje neseniai į-

teigtas mokslinio ateizmo institutas kovai su religija.

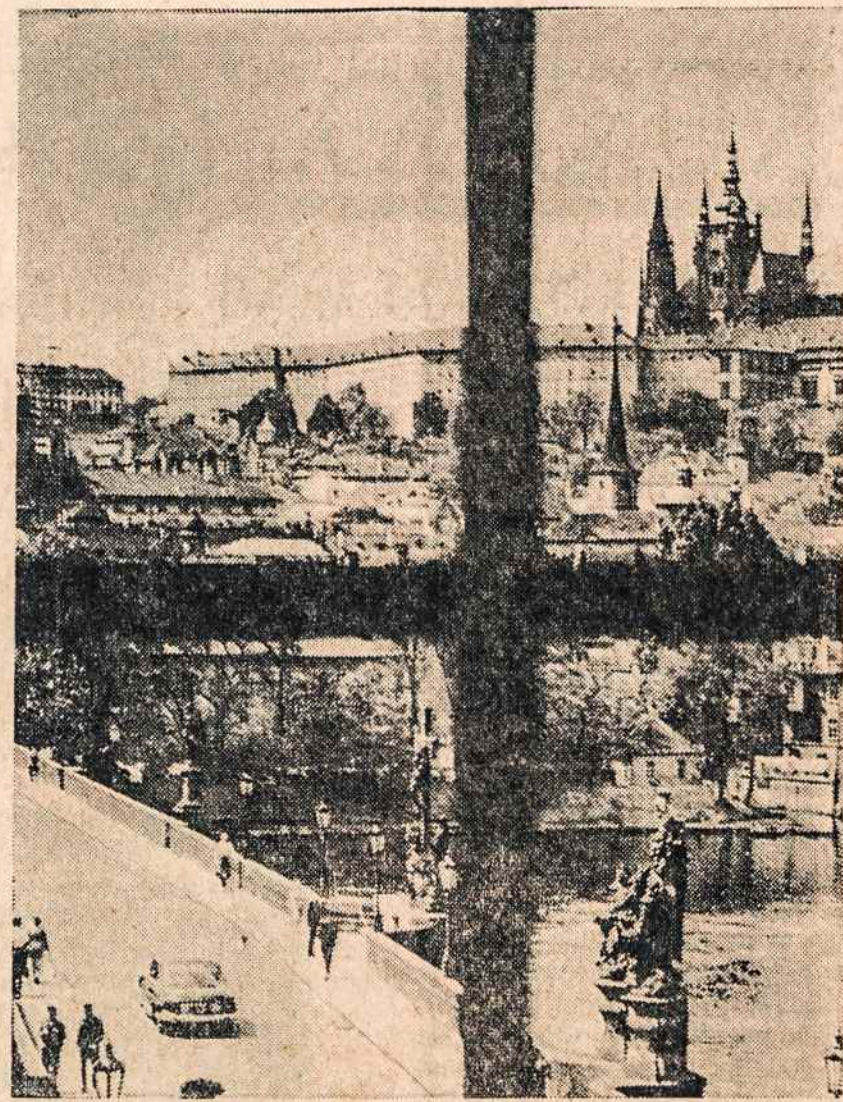
Siomis dienomis spaudoje dar pasirodė iš "gerai informuotų šaltinių" nauja žinia, kurią pakartojo ir Laisvos Europos radijas, kad netrukus tarp **Šv. Sosto ir Čekoslovakijos valdžios įvyks susitarimas**, kuriuo bus leista Vatikanui Moravijoje ir Bohemijoje paskirti naujus vyskopus. Vatikanas nusileidžia ir nebereikalauja, kad iki šiol kalinti vyskupai grįžtų į savo vyskupijas: jiems busi duotos kitos pareigos... Idomu, kad toms deryboms iš Čekoslovakijos pusės vadovauja suspenduotas kunigas **Josef Ployhar**. Apie tą Čekoslovakijos valdžios "specialistą" religiniam klausimam, reikia plačiau pakalbėti.

—o—

Kun. **Joseph Ployhar** iki 1948 buvo Budejovice vyskupijos vienos parapijos viceklebonas. Prasidėjus katalikų persekiojimui, jis tapo komunistinės valdžios bendradarbiu. Hitlerio laikais buvo patekęs į Dachau koncentracijos stovyklą, bet ten buvo privileguotoje padėtyje. Karo pabaigoje, išėjęs iš Dachau kaip didvyris, buvo išrinktas į parlamentą ir tam gavęs savo vysk. Hloucho

KUN. J. PLOYHAR

ZVILGSNIS | Prahos miestą.

GALVOS BŪTŲ NURITINTOS

(atkelta iš 2 psl.)

kį svarbų bažnytinį reikalą telegramas Rooseveltui, siūlydamas žyjuoti į Berlyną).

10. Londone europinių patarėjų komisijoje (kurioje dalyvavo Amerikos, Anglijos ir Sovietų atstovai) nebuvo nustatytas susisiekimas tarp Vakarų ir Berlyno. Murphy išpėjo dėl to Amerikos atstovą **John Winant**. Tas pikta aiškino: "Jūs neturite teisės to reikalauti, kada jau per vėlu, nes mes jau komisijoje susitariame". Taip ir liko Berlynas be kelių į Vakarų.

11. Murphy buvo ir Potsdamo, kada po Rooseveltto mirties į konferenciją su Stalinu bei Attlee atvyko Trumanas, Ten **Harry Hopkins**, prezidento patarėjas, grįžęs iš Maskvos, pareiškė Murphy: "Mes galime susitarti su Stalinu. Jis bendradarbiaus".

12. Berlyno blokadą Murphy laiko Vakarų pralaimėjimu, nes Vakarai turėjo išreikauti priėjimą prie Berlyno sausuma, o nesitenkinti oro koridorium. Murphy tada buvo prie gen. **Lucius Clay** diplomatinis patarėjas. Jis dabar mano, kad tada jis būtų turėjęs pasitraukti iš pareigų, protesto ženklui prieš Washingtono politiką. "Mūsų sprendimas pasikliauti oro tiltu buvo kapituliacija nuo sunkiai iškovotų teisių, kapituliacija, kuri atsliepia nuo tada iki dabar".

13. Kaip užsienių politikos klausimais atsirasdavo pašalinį įtaką ir nesusiėdijimo, Murphy mini faktą iš Amerikos delegacijos veikimo J. Tautose Dulles laikais. Valstybės sekretorius Dulles ir Murphy sutarė, kad Amerikos delegacija vienu klausimu pasisakytų "ne", ir buvo nustebinti, kai **Cabot Lodge** pasisakė "taip". Jis paskui pasiaiškino: "Man valstybės departamento instrukcijos neprivalomos. Aš esu prezidento kabineto narys ir instrukcijas gaunu tiesiai iš jo".

12. Berlyno blokadą Murphy laiko Vakarų pralaimėjimu, nes Vakarai turėjo išreikauti priėjimą prie Berlyno sausuma, o nesitenkinti oro koridorium. Murphy tada buvo prie gen. **Lucius Clay** diplomatinis patarėjas. Jis dabar mano, kad tada jis būtų turėjęs pasitraukti iš pareigų, protesto ženklui prieš Washingtono politiką. "Mūsų sprendimas pasikliauti oro tiltu buvo kapituliacija nuo sunkiai iškovotų teisių, kapituliacija, kuri atsliepia nuo tada iki dabar".

13. Kaip užsienių politikos klausimais atsirasdavo pašalinį įtaką ir nesusiėdijimo, Murphy mini faktą iš Amerikos delegacijos veikimo J. Tautose Dulles laikais. Valstybės sekretorius Dulles ir Murphy sutarė, kad Amerikos delegacija vienu klausimu pasisakytų "ne", ir buvo nustebinti, kai **Cabot Lodge** pasisakė "taip". Jis paskui pasiaiškino: "Man valstybės departamento instrukcijos neprivalomos. Aš esu prezidento kabineto narys ir instrukcijas gaunu tiesiai iš jo".

H. Tribune recenzentas, baigdamas apžvalgą, pastebėjo: "Mūsų užsienių politikos raida (jei tai tinkamas žodis) karo metu ir pokariniais laikais yra patraukli (ir dažnai bauginanti) istorija. Protarpiais, skaitydamas Murphy nuosirdžius atsiminimus, taria pats sau: "Tai taip yra nutikę ar taip nėra nutikę, o aš vis buvau manęs, kad..."

silikę ir prasti žmonės pakeisdavo, to nieku būdu negalėjo pakęsti jų pažangus ir tokiu kilniu vardu apdovanotas palikuonis.

Ta pavadė, nors ir graži, don Recaredui nebūtų kaip reikiant praskynusi kelią pasaulyje. Todėl jis įsikabino į įžymių Santa Marios namų sklęstį.

Kol grafas buvo gyvas, jis leido negirdomis visas jo politines užgaules, kurias išsukaudavo partijų kovos, o dabar toliau leido negirdomis grafienės maminės įžaidas. Ji pavedė jam bendrą savo salionų, o ypač visos savo sinėnų ir dukterėčių kupetos priežiūrą. Pirmas jam išrūpino kuklią vietelę valstybės banke; antra patikrino galingą paramą per visus ministrų keitimus. Dėkingas don Recaredo, kiekviena tokia aplinkybė, rašė elegijas apie per ankstyvą Lucio mirtį, o grafienė jas rinko ir saugojo atskirame albume.

Tuo tarpu jo tėvas buvo nepastas Conejo; taip pat jo senelis ir prosenis. Bet ką tie at-

—o—

DON RECEREDO mesivadi- nei Guzmanu, nei Ponce de Leon, nei Fernandes de Cardoba; vadinos jis paprastai Conejo (Triušiu). Tai buvo krikščionų tėvų kaltė, kurią tas taurus vyras atitaisinėjo, kaip įmanydama, pasirašinėdamas: Recaredo de los Conejos.

Tuo tarpu jo tėvas buvo nepastas Conejo; taip pat jo senelis ir prosenis. Bet ką tie at-

KURKĖ

LUIS COLOMA

(5) Prašmatniais moralinės prostitucijos židiniais, kuriuose nesitępa kūnai, nes tai negalima, bet tepas sielos... Ak! ir dar kaip! Tokiu keliu eina daugumas tų gražių jaunuolių, iš kurių kiekvienas grafienė atrodė Liudvikas Gonzaga. O dabar, spręskite, kokį vaidmenį čia turi asmuo, kuris skolina savo namus tam nekaltam tikslui... Ypač jei tai yra padori senutė, kuri tuo nieko nepelno...

Grafienė prikaudo lūpas ir sujudo kėdėje, lyg kas būtų įkaitintą geležį prie gyvūnijos pridėjęs, bet vienuolis neduodamas jai ir išsižioti su tuo pačiu gyvūnu traukė toliau: — Moterys, tai kitas dalykas, ir jas galima padalinti į tris grupes. Yra tokių, jų lyties gėdai, kurios nieku nesiskiria nuo vyrų, apie kuriuos buvau užsiminęs, nebent tuo, kad yra didesnės veidmainės: ištekėjusios moterys, bijančios skandalo, kuris ankščiau ar vėliau iškilis aikštėn; merginos, kurios bijo, kad praras kokį naivų vy-

nes nėra dorybės, kad ir gražiausias, kuri nelaiku ir nevietoje negalėtų išsigimti į nusikalimą. O naivybė ir lengvamybė, nors ir yra taip gražiai gimusios, yra tikros kvailybės seserys... Taip, ponija grafienė, kvailybės!

Grafienė norėjo kažką atsakyti, bet jai balsas užstrigo gerklėje, o vienuolis tuo pasinaudojęs tęsė:

—Visa tai pasaulis vadina nekaltu žaismu, flirtu, jaunystės užimu ir taip toliau. Bet dorovė, ponija grafienė, Dievo įstatymai, kurie taip pat smerkia veiksmo nuodėmę, kaip ir minties nuodėmę, o nuodėmę to, kuris prie jos privedė, taip pat, kaip ir to, kuris ją padarė, vadina tai proto ištvirkavimu... sielų prostitucija... Dabar rinkis, mano ponija, katra iš tų dviejų šviesų nori apšviesti savo salionus. Jei pasaulio šviesa, palik juos atidarytus, nes pasaulis, nors ir piktas, maža arba nieko neraras prikišti. Jei Dievo šviesa, tuoj uždaryk juos, ponija, nes tada jame pasirodytų daug ydų.

Grafienė smarkiai atsiduso, lyg jai būtų dvasios krūtinėje pritrūkę, o vienuolis vėl tarė:

— Pasakys man, ponija, kad aibės sumetimų reikalauja abipusės tolerancijos panašioms santykiams tarp moterų ir vyrų? Neneigiu to bendrai, nors girežtai neigiu daugumoje kon-

krečių atsitikimų; bet kadangi žmonių iškrypimas verčia tuos santykius tikru moraliniu pasikalimą. O naivybė ir lengvamybė, nors ir yra taip gražiai gimusios, yra tikros kvailybės seserys... Taip, ponija grafienė, kvailybės!

Grafienė norėjo kažką atsakyti, bet jai balsas užstrigo gerklėje, o vienuolis tuo pasinaudojęs tęsė:

—Visa tai pasaulis vadina nekaltu žaismu, flirtu, jaunystės užimu ir taip toliau. Bet dorovė, ponija grafienė, Dievo įstatymai, kurie taip pat smerkia veiksmo nuodėmę, kaip ir minties nuodėmę, o nuodėmę to, kuris prie jos privedė, taip pat, kaip ir to, kuris ją padarė, vadina tai proto ištvirkavimu... sielų prostitucija... Dabar rinkis, mano ponija, katra iš tų dviejų šviesų nori apšviesti savo salionus. Jei pasaulio šviesa, palik juos atidarytus, nes pasaulis, nors ir piktas, maža arba nieko neraras prikišti. Jei Dievo šviesa, tuoj uždaryk juos, ponija, nes tada jame pasirodytų daug ydų.

Grafienė smarkiai atsiduso, lyg jai būtų dvasios krūtinėje pritrūkę, o vienuolis vėl tarė:

— Pasakys man, ponija, kad aibės sumetimų reikalauja abipusės tolerancijos panašioms santykiams tarp moterų ir vyrų? Neneigiu to bendrai, nors girežtai neigiu daugumoje kon-

niau, kad tamsta didelis keistolis, don Rufino! Bet niekad netariau, kad toks išmintingas, toks doras, tą apdarą nešiojantis žmogus, kuris jau keturiasdešimt metų lanko mano namus, galėtų mane tiek suniekinti...

— Ponia grafienė, tamsta mane kamantinėjai, o aš atsakinėjau... Kokia gi čia mano kaltė, kad kai kurios tiesos atrodą kaip paniekinimas?

— Pasiskųsiu arkivyskupui! Taip, pasiskųsiu arkivyskupui! — sušuko grafienė.

Ir audra, slaučianti jos krūtinėje, pratrūko karštomis ašaromis.

Vienuolis atsistojo ir, staiga grįžęs prie savo nužeminto tono, paklausė:

— Man nieko ponija grafienė neduos perduoti motinai viršimnei?

— Nieko, nieko... — pratarė grafienė.

— Tad lik tamsta, ponija grafienė, su ponu Dievu, o kada turėsi valandėlę laiko, perskaityk "Gil Blaso" istoriją ir "Arkivyskupą iš Granados".

Ir, pasakęs tai, jis leidos į duris šlubėdodamas.

Vos tik išėjo, gretimame salione pasigirdo duslus balsas, kuris susijaudinęs šaukė:

— Senjoras don Rufino! mano bičiulis ir geradarys! Kunigas čia! Ir išeina, kada aš įeinu... nedėkingas! Bet dėl Die-

vo, užsidėk skrybėlę, don Rufino! Čia baisūs skersvėjai... O skersvėjis išdaviškias dalykas... Kunigas žino, ką velnias pasakė Liuteriui: "Liuteri, saugokis skersvėjų, nes tavęs pasigesiu!"

Balsas pritilo valandėlę, lyg jo savininkas būtų nutolęs, palėdėdamas don Rufiną, o netrukus po to kabinete, jauno husarų leitenanto lydimas, pasirodė plikutėlis ponas, kuris įėjo, tardamas su Cicerono gestu Romos senate:

— Grafienė! Katilina pas Romos vartus.

Ir, pakeisdamas švarkštanti kariško trimto balsą saldžiu idilijos balsu, rodydamas į tris pusseseres, kurios tą valandą įėjo pro priešingą duris, jis sušuko:

— Bet kas bijo Katilinos, kada čia yra trys gracijos: Agelė, Pasilla ir Eufrozinė.

Tai buvo don Recaredo.

—o—

DON RECEREDO mesivadi- nei Guzmanu, nei Ponce de Leon, nei Fernandes de Cardoba; vadinos jis paprastai Conejo (Triušiu). Tai buvo krikščionų tėvų kaltė, kurią tas taurus vyras atitaisinėjo, kaip įmanydama, pasirašinėdamas: Recaredo de los Conejos.

Tuo tarpu jo tėvas buvo nepastas Conejo; taip pat jo senelis ir prosenis. Bet ką tie at-

KŪRYBOS PRIEDAS

RELIGINIO MENO PARODA CHICAGOJE

Kovo 7-15 dienomis šv. Kryžiaus parapijos salėje Chicagoje, vyksta religinio meno paroda, kurią rengia ALRK Federacija, globoja — šv. Kryžiaus parapijos klebonas kun. Edv. Abromaitis. Sudarytas garbės komitetas, o parodos garbės nariais pakviesta religinio meno tyrinėtojų, mokslininkų, redaktorių. Parodos tvarkytoju yra Mikalojus Ivanauskas.

Parodoje dalyvauja šie dailininkai: Nijolė Adomaitė-Banienė, kun. Pijus Brazauskas, Donatas Buračas, Mikalojus Ivanauskas, Regina Jautokaitė, Zenonas Kolba, Vida Krištolaitytė, Janina Monkutė-Marks, sesuo Marija Mercedes, SSC, Juozas Mielulis, Ramojus Mozoliauskas, Irena Pacevičiūtė, Jadvyga Paukštienė, Juozas Pauzienis, Antanas Petrikonis, Jurgis Kęstutis Račkus, Valentinas Ramonis-Ramonaitis, Antanas Rūkštelė, Elda Skapaitė-Rundzaitis, Vlada Stančikaitė-Abraitienė, Zita Biliūnaitė-So-deikienė, Mikas Šileikis, Algirdas Trinkūnas, Antanas Vaiškūnas, Vladas Vaitiekūnas, Adomas Varnas, Kęstutis Zapkus, Giedrė Zumbakienė. Iš viso yra 28 dailininkai, iš jų 23 iš Chicago, iš Clevelando 2, iš Baltimorės 1, iš Kanados 1, Romos 1. Parodoje išstatyta 141 tapybos, skulptūros, grafikos darbai.

Nauji Aidai

Vasario mėnesio Aidų žurnalas pradėjo spausdinti Lietuvos Vyriausiosios Tarybos atsišaukimą iš 1918 metų (įdėta atsišaukimo faksimilė); B. J. Kaslas rašo — Sovietinė tautybių politika, Balys Auginas — Jaunystė (eil.), dr. Povilas Reklaitis — Nežinomas 17-to amžiaus vario raizginys su lietuvišku užrašu, Anatolijaus Kairio eilėraščių pluoštas, V. Vaitiekūnas — Padėtis okupuotoje Lietuvoje, Antanas Kučas — Gediminaitis — Alegėnų kalnų apas talas.

Kūrybos pasaulyje Aug. Raginis recenzuoja Leono Svedo poeziją, A. Pl. — Dvidešimties metų kova už Lietuvos laisvę (Vlako leidinys), Jurgis Kimbutas — Lietuvių namo reikšmė už Lietuvos ribų, Viktoras Gidžiūnas — Lietuva Romos lenkų istorinių instituto darbuose. St. Goštautas — V.K. Jonyno paroda Fordhame, A. Rimvydas — Ryšiai su tauta. Numeris iliustruotas dail. V. K. Jonyno kūrinių nuotraukomis ir paveikslais, surištais su spausdinamu tekstu.

ATSIJUSTA PAMINĖTI

PASAULIO LIETUVIS, leidžia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba, nr. 3. Redaguoja kolektyvas: St. Barzdukas, P. Joga, V. Kamantas, E. Karėnas.

LIETUVIŲ DIENOS, nr. 1. Pažymėtina: Naujų laisvės kovos kelių beiškant, gyvenamasis laikas ir vizijos, vienišas dainiaus kūrybinis kelias, Fausto Kiršos — Pelenai, eil., Vasario 16 gimnazijos buvę auklėtiniai, Montessori vaikų namai Chicagoje ir k.

EGLUTĖ, Nr. 2. laikraštėlis vaikams. Leidžia Nek. Pr. seserys Putname, Conn.

Aleksis Rannit liudijo apie Baltijos literatūrą JAV kongreso užsienio politikos komiteto Europos pakomisyje. Jo kalba išleista atskiru atspaudu, turi 12 psl. A. Rannit dabar dirba Yale universiteto Rusijos ir Rytų Europos skyriuje.

Kaip iš pavardžių matyti, paroda apjungia įvairius kryptis ir mokyklas, įvairius amžius. Joje sutinkama jaunų dailininkų, kurie tik dabar pradeda reikštis. Tiek vyresniems, tiek jaunesniems rengėjai nedarė jokio atrinkimo. Kūrinius patys dailininkai šiai parodai parinko.

Paskaitos parodos proga. Inž. Mikalojaus Ivanausko, parodos tvarkytojo, rūpesčiu per Chicago lietuvišką Sophie Barcus radijo valandėlę buvo

suorganizuota visa eilė paskaitėlių, kurias skaitė: prof. Adomas Varnas — Lietuvių dailės pradai; dail. Antanas Rūkštelė skaitė 5 paskaitas apie lietuvių liaudies meną — tapybą, keramiką, grafiką, audinius ir statybą; rašytoja Karolė Pažeraitė skaitė 3 paskaitas apie meno istoriką Paulių Galaunę ir jo knygą — Lietuvių liaudies meną; dail. Mikas Šileikis — Estetinė sąvoka mene ir amate ir Menas ir visuomenė, kun. dr. Petras Celiešius — Religi-

ELDA SKAPAITĖ-RUNDZAITIS — sv. Mergelė. (Iš religinio meno parodos Chicagoje).

Pulgio Andriušio: Purienos po vandeniu

Naujoji Pulgio Andriušio knyga "Purienos po vandeniu" patelkia trumpas noveles, viso net 35. Lyg norėdamas apsidrausti nuo kietų kritikos žvilgsnių, pridėda ir antrąjį antraštelę — dykaduonio pasakojimai.

Tas dykaduonis yra pats autorius, kuris dviračiu klajoja po visą Lietuvą, lyg anas estų Tomas Nipernadis, ieškodamas nuotykių. Keliaja jis po Aukštaitiją, aprašydamas gražiąją gamtą ir žmones, po smėlėtą Dzukiją, Suvalkijos stambius ūkininkus, Zemaitiją. Dalis pasakojimų skirta Klaipėdos kraštui — Neringai, kopom, Klaipečiai. Laiko atžvilgiu vieni pasakojimai siekia neprilausomybės pradžią, o kiti jau antrojo pasaulinio karo vokiečių okupaciją. Daugiausia autorius aprašo spalvingus nepriklausomos Lietuvos laikus.

Tie jo nuotykių — paprastai nedideli, kartais net visai menki, bet juos skaitai su dėmesiu ir nusiteikimu, nes Pulgis Andriušis yra sumanus pasakotojas ir skaitytoją moką pagauti.

Pulgis Andriušis, kaip ir kitose savo ankstesnėse knygose, taip ir čia vartoja labai platų žodyną. Panaudoja visus barbarizmus, žargonus. Visa ką pagavo keliautojo ausis, jis sudėjo į knygą. Tačiau ši knyga nėra tokia žodinga, kaip pvz. "Rojaus Vartai". "Rojaus Vartuose" vaidavo savo gimtojo

Knygą išleido Nidos Knygos Klubas Londone, 158 psl. kainą 1.50 dol. P.J.

nio meno esmė; dail. Zita So-deikienė — Impresionizmas ir ekspresionizmas; Mikalojus Ivanauskas — Bažnytinis ir civilinis religinis menas. Viso buvo 14 populiarių paskaitų.

Gaila, kad prodoje nedalyvavo nė viena lietuvių vadovaujama bažnytinio meno studija. Jų turime bent kelias. Jos atsidėję kuria religinį meną ne tik lietuviams, bet ir kitų tautų bažnyčioms ir susilaukę gerą įvertinimą. Tokių studijų meno pavyzdžiai būtų pajvairinė paroda ir suteikę daugiau svorio.

1956 metų paroda Toje pačioje Chicagoje ir to-

DVASINĖ NAKTIGONĖ

A. TYRUOLIS

Trečioji Tėvo Leonardo Andriekauso lyrikos knyga pavadinata "NAKTIGONĖ". Didžiąją šio rinkinio dalį sudaro gimtosios žemės ilgesys, apvilktas dar subtilesne forma. Bet ir be vietinių vardų patriotiniai atgarsiai nesunkiai išskaitomi. Net religiniai ir asmeniniai motyvai suplaukia į tą vieną pagrindinį.

Iš tėviškės naktigonės beliko "gailės, gili naktis", bet seka tolimesnis budėjimas: dvasinė naktigonė. Tas pats skausmas ir ilgesys, kaip ir anksčiau, grįžta, tad motyvų pasikartojimas neišvengiamas. Poetui rūpi išsakyti savo gimtosios žemės ilgesį:

Šiandieną manc ilgesys
Dainon atklydusiam žody
išieško (p.106)

Pasigirsta ir maironinio skatinimo atgarsys: nesigailėkime, sako poetas, taisy atminimais ("šv. Jono vabalėliais") žaidę būdami svetur, kai vargina "užkeiktos naktys, "visuotinė užuotema", kai benamiu tenka stovėti ant kranto, kai kas nors džiaugias iš mūsų skausmo.

Kita problema — nutautimas. Apleidę savo seserį našlaitę Elenutę, svetur iškydę tie "nekokie" jos broliai tikrai užsitarnauja skaudaus klausimo: "Kur jūsų broliai, akys, jei ragana laikot seserimi?" (p. 90).

Tie, kurie nutausta, yra kaip vaikai, stač pilis ant jūros kranto, nesirūpindami, kas juose gyvena (gal tik Mackaus tragiškieji "augintiniai"?). Su kartėliu poetas klausia:

Ką šiandie mes beturime
Iš tėvo palikimo? (p. 75)

Gal dar ir turime šypsnį, bet

se pačiose šv. Kryžiaus parapijos patalpose 1956 buvo surengta religinio meno paroda (atidaryta kovo 11, uždaryta balandžio 1). Rengė LB Chicago Kultūros Taryba, organizaciniam komitetui vadovavo dailininkas Adolfas Valeška. Tų metų parodoje dalyvavo 38 dailininkai, iš viso buvo išstatyta 153 kūrinių.

Kaip ir šiemet, taip ir anais 1956 metais daugiausia dailininkų buvo iš Chicago. Tasyk pasisekė sukviesti daugiau dailininkų iš kitų miestų.

Iš 1956 metų parodos šioje parodoje dalyvauja tik maža dalis dailininkų. A.D.

pro jį reikia pažvelgti į liudėsi "kitoj pusėj" (p. 41).

Kai sielos žaidžia įskaudina iki nusiminimo ("Jau nežinau, kas Tau brangesnis, Viešpatie, ar palmės lapas, ar žmogaus širdis"), patriotinis motyvus pervedamas į religinį. "Ištrėmimo dainos" įgauna buitinės bei religinės prasmės. Iš tamsos pa lydėjęs angelas grįš pas sopolingą Motiną. Kai nugrims ir Palaiminimų Kalnas, nebebus skirtumo tarp džiaugsmo ir skausmo, ir bus palaiminti (pagusti) nuliūdusieji.

Klasikinė eilėdara čia pakeičta "laisvaisiais ritmais", tik keliose vietose vėl grįžtama prie rimuoto eilėrašcio. Bet pagrindinis tonas pradeda išlaikytas, tik kur to nėra — strofa artėja į prozinę dikciją. Savo dėsnius turi ir laisvieji ritmai, taip gausiai naudoti, sakysim, Novalio ar Hoelderlino. Mūsų poetas čia irgi kuriasi savo formules, kaipur remiasi dainos poetika, stengiasi išlaikyti strofos simetriją.

Ivaizdžiai imami iš meno, gamtos, tautosakos, religijos. Tautiniai siejami ir su tarptautiniais. Kaipur gamtos vaizdas pratesiamas iki simbolinės prasmės (saulėleidis — skaistykla, mūsų skausmas — Dievo širdgėla). Pasikartojimai sumažinti iki minimumo, nors dar jų pasitaiko, bet gal daugiau išpūdziumi pabrėžti. Siame rinkiny išvengta tų pasikartojančių ištesimų, kurių pasitaikė anksčiau.

Aplamai, Tėvo Andriekauso lyrika švelni, apmąstanti daugiau kelianti skausmą, kaip vadavimasis iš jo, bet ir pabrėžianti rūpestį likiminėmis lietuvių problemomis.

Dail. T. Valiaus iliustracijos pritaikytos subtiliam eilių turiniui ir eima skyrių antraštėms.

SESUO M. MERCEDES, S.S.C. — sv. Kazimieras iš religinio meno parodos Chicagoje).

LEONARDAS ANDRIEKUS

Našlaitė

Atsimenu devynis brolius
Ir seserį jų Elenutę.
Atsimenu tave,
Visų paniekintą našlaitę,
Ir nieko kito nesakau:
Būk man sesuo.

Kažin kokie ten buvo broliai,
Kad savo seserį paliko
Pas žiaurią pamotę.
Jieškojo jų sesuo —
Ne jie sesers.
Jieškojo brolių palikta sesuo,
Kaip aš tavęs šiandieną jieškau,
Prikeltas devynių žirgų
Gailaus žvengimo.

Skaudu, kad broliai pasiklysta,
Su ragana linksmai puotauja —
Nebepažįsta jau sesers ...

Jie nusijuoks, kai aš sakysiu:
Ne mūsų čia sesuo,
Čia ragana —
Kur jūsų, broliai, akys?

(Iš knygos "Naktigonė")

KAS NUMATOMA IŠLEISTI LIETUVŲ

Lietuvoje, kaip ir visuose komunistų pavergtuose kraštuose, veikia tik viena knygų leidykla, kurią kontroliuoja valstybė. Autorius, parašęs grožinės literatūros veikalą, pirmiausiai pateikia komunistinei cenzūrai. Ten gerai matuoja marksizmo-leninizmo matais. Jei randa kokių ideologinių trūkumų, veikalą visai atmeta ar liepia pataisyti. Kartais ir patys pataiso. Tik tada jau knyga įtraukiama į valstybinės leidyklos išleidžiamų knygų sąrašą.

Valstybinės grožinės literatūros leidykla išleido katalogą, kokias knygas numato išleisti 1964 metais. Grožinė literatūra niekad nėra pirmoje vietoje. Pirmoje vietoje įrašomi partiniai propagandiniai, antireliginiai veikalai. Jų ir išleidžiama daugiausia.

Šiais 1964 metais numatytos išleisti 46 grožinės knygos. Štai autorių sąrašas ir jų veikalai. Iš sąrašo matysime, kas naujo, o kas kartojama.

L. Reza — Lietuvių liaudies dainos, II dalis, S. Daukantas Lietuvos girios senovėje (Daukanto 100 metų mirimo sukakčiai paminėti), P. Višinskis — Raštai, A. Kriškiūkaišis — Aišbė — Brička, Pr. Vaičaitis — Yra šalis (eilėraščių rinktinė), V. Krėvė — Šiaudinėje pastogėje, L. Skabeika — Poezija, J. Kėkštis — Etapai, Amerikos lietuvių rašytojų antologija (surinkta Zidžiūno, Vireliūno, Genio, Bizausko, Elmiano ir k. kūrinių), A. Vienuolis — Prieš Dieną, J. Baltušis — Parduotos vasaros, II tomas, J. Apyžius — Kaimas kryžkelėje, J. Marcinkevičius — romanas, A. Gudaitis-Guzevičius — Šamokslas, J. Dovydaitis — Žydrieji ežerai, Alg. Baltakis — Aš niekur neisiu (apsaka) K. Boruta — Mediniai stuburkai, K. Saja — Jurgis ant stogo, Palangoj ir kitur (humoristinė nuotykių apysaka), I. Meras — Lygiosios trunka akimirka, V. Audronaša — Suchockis — Aukso žmogus, Alb. Žukauskas — Alaburdiškių Venera, Alg. Polis — Dėmės saulėje blėsta, Pr. Treinys — Banko balandžiai, J. Josadė — Neatplėšk mano laiško, R. Lukinskas — Gamtos klaida, M. Liubeckis — Nuo Elbruso iki Kopt-Dago, J. Janonis — Ave, Vita... K. Kubilinskas — Lygumos dainuoja, A. Venclova — Italijos spalvos, Ed. Mieželis — Eilėraščiai, T. Tilvytis — Satyriniai eilėraščiai, V. Reimeris — Žemė puola po kojų, G. Ošerovičius — Horizontas, Vyt. Bložė — Kai žvaigždės stūdiūra

kitais, J. Vaičiūnaitė — Gatvė laikrodžiai, Vl. Šimkus — Fior dai, E. Selelionis — Pagrindinė trasa, V. Karalius — Mastys mai, Keturių pjesės, jaunųjų poetų ir rašytojų aplankas, leidiama kasmet.

Vaikų literatūros sąrašuose sutinkame ir Chicagoje gyvenančios S. Tomariėnės — "Už burtos birbynės".

Ar numatytas knygas pasiseks išleisti? Kaip ir žemės ūkyje, taip ir knygų leidime neišpildoma normos, — lieka neišleistų knygų.

KULTŪRINĖ KRONIKA

"Palik ašaras Maskvoje". Armonienės ir Nasvyčio knyga, išleidžiama portugalų kalba. Leidiama žinoma Brazilijos leidykla Rio de Janeiro mieste. Knyga jau yra išleista anglų kalba jungtinės Amerikos Valstybėse ir ispanų kalba Argentinoje.

Dail. K. Žoromskio paroda vyksta nuo kovo 1 iki 8 Clevelande Čiurlionio ansambliu namuose. Parodą rengia Atėties klubas.

Algis Zemaitaitis, dramaturgas, aktorius, Waterbury, Conn., kur jis gyvena, atgaivina lietuviško teatro veiklą. Stato "Dvylika brolių juodvarniais lakstančių".

Aidų premija šiemet skiriamą už grožinę literatūrą. Buvė vertinamos 1962-63 m. viešumoje pasirodžiusios nepremijuotos grožinės literatūros knygos, kurios bus atsiųstos jurikomisijai. Taip pat bus vertinami ir prisiųsti rankraščiai. Knygas ir rankraščius reikėjo prisiųsti Aidų redaktoriui iki kovo 1 d.

Chicago lietuvių opera šiais metais stato Toską. Spektakliu bus balandžio 19, 25 ir 26 St. Debaker teatre.

Draugo premijų teikimo šventė bus kovo 22 Jaunimo centre. Dainuos solistai Prudentija Bičkienė ir Jonas Vaznelis.

Sandros Čipkienės tapybos paroda buvo surengta Čiurlionio galerijoje Chicagoje nuovasarį 15 iki 23 d. Parodą rengė jūrų skautų Gintaro korporacija. Dailininkė yra studijavusi Freiburgo meno mokykloje. Dabar gyvena Baltimorėje, kur taip pat gilino studijas.

Dail. J. Pautienius parodą vyksta Standard Federal tautų mokykloje ir skolinimo bendrovės patalpose. Išstatyta 20 naujų alijinės tapybos kūrinių.

Vasario 16 Vokietijoje

Užsieniečių "Susitikimo namuose" Miunchene vasario 15 atvykstančius apie šimtą lietuvių sveikino išrinkta graži puokštė tautinių vėliavų. Tuoj visi pasijuto savo namuose! Kaune, Karo Muziejuje, kas vakaras skambėjusi varpų melodija "Marija, Marija" pasklido plačiai po namus ir suteikė visus invokacijas, kurią kalbėjo, pagal Sibiro lietuvių maldaknygę, kun. J. Tautkevičius. Ludwigsfeldo moterų choras pagiedojo J. Gaidelio "Skaisčioji Marija" o pabaigai visi dalyviai — Č. Sasnauskas "Apsaugok, Aukščiausias".

Bendruomenės apylinkės pirmininkas I. Apyrbis pasveikino ir pasidžiaugė susipratusia Miuncheno bendruomene, gausiai susirinkus į minėjimą. Sveikino ir svečiai kitataučiai.

Paskaitą skaitė J. Kairys — apie galimybes Lietuvai ir kitom tautom atgauti laisvę. Vieną iš tokių galimybių numatė Sovietų Sąjungos subyrėjimą. Subyrėjimas yra galimas iš vidaus ir iš lauko.

Iš vidaus Sov. Sąjunga gali subyrėti dėl savo ūkinės sistemos, kurios pagrindu yra marksizmas, ir dėl savo valstybinės santvarkos — diktatūros.

Savo ūkine sistema Sov. Sąjunga nepajėgė sukurti dirbančiam žadėtosios materialinės gerovės, kas masėse, o ypač jaunime, kelia nepasitenkinimą. Sov. Sąjunga gali subyrėti ir dėl komunistų partijos vykdomos diktatūros, kuri yra pati sunkiausia iki šiol žinomų. Toji diktatūra yra lygiai nepakenčiama, kaip ir ūkinė sistema.

Paskaitą sekė simbolinis Lietuvos nepriklausomybės vaizdelis. Jį išpildė stud. J. Vyšniauskaitė, mokinės K. ir R. Pauliukevičiūtės, stud. R. Sakalauskaitė ir mok. E. Molnerytė. Jų poetinius žodžius ir šokį lydėjo Pakalnio, Čiurlionio, Dvariono muzika. Gedimino stulpuose iškilo valstybės herbas, užsiėbė tėvynės meilės žiburėliai, bet viską prislėgė komunistinės rankos uždėtas pjautuvus ir kūjis... Tačiau pirmosiomis gėlėmis iškaišytas pavasaris pridengė priespaudos ženklus ir viltingai suskambėjo jaunimo lūpose tautos prisikėlimo šūkiu, sustiprinti Tautos himno.

Po pertraukos sekė solistės M. Pansės-Simaniukštytės liaudies dainų koncertas. Akomponavo naują mūsų pajėga — Stuttgarto operos koncertmeisteris Darius Lapinskas. Su motina pirmą kartą scenoje pora dainų padainavo ir jos dukrelė aštuoniometė Micaelė. Dėkingi miuncheniečiai buvo solistei ir užtat, kad ji, nežiūrint sekančią dieną įvykstančio jos koncerto centriniame nepriklausomybės minėjime Mannheim, vis tik ryžosi praturtinti šventę ir Miunchene.

Po koncerto buvo jaukus pobūvis, kuriam vaivš paruošė Miuncheno moterų klubas.

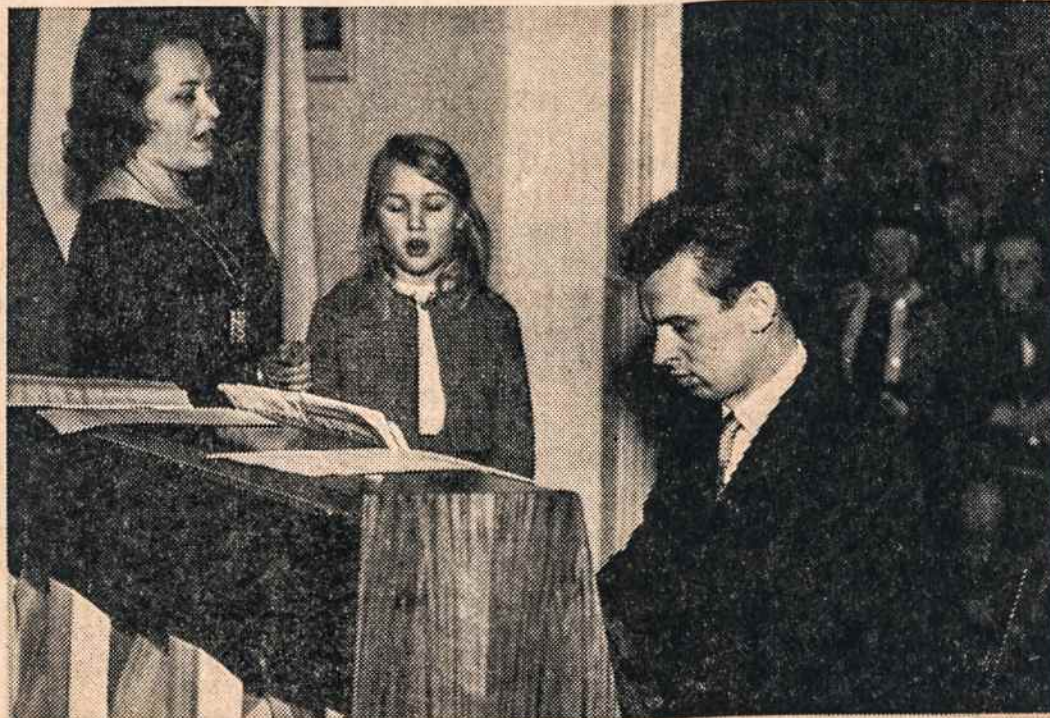
Sekančią dieną, sekmadienį, gražus būrelis susirinko Miuncheno priemiesty Ludwigsfelde, pamaldoms už Lietuvą. Vargu nuojant ir energingai vadovaujant giedojimui muzikam V. Banaičiui ir D. Lapinskui, bendras giedojimas buvo stiprus ir ritmiškas.

Po pamaldų vaikai ir jaunimas buvo pakviesti pasiklausti B. Pukelevičiūtės surežisuotų Lietuviškų pasakų iš plokštelių. Susirinkus daugiau suaugusiųjų negu vaikų, su dideliu įdomumu visi sekė tikrai meniškai ir psichologiškai suvaizdintas 6 liet. autorių pasakas.

Agė (ELI)

NEPRIKLAUSOMYBES šventės minėjimo Miunchene programos dalyvės prie vėliavų.

MIUNCHENE, minint nepriklausomybės šventę, dainuoja solistė M. Pansė-Simaniukštytė su dukrele Micaele. Akomponuoja Darius Lapinskas, Stuttgarto operos dirigentas.

Tautinė šventė Memmingene

Memmingeno (Vokietijoje) lietuviai Vasario 16 šventę pradėjo pamaldomis Marijos Dangun Emimo bažnyčioje. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė kun. St. Lisauskas. Pamaldų dalyviai giedojo lietuviškas giesmes.

Iškilmingasis minėjimas įvyko kultūros namų didžiojoje salėje, į kurią gausiai prisirinko lietuvių, latvių, estų, vokiečių. Kun. A. Riškus iš Biberacho, kur jis dirba vokiečių gimnazijoje keplionu, lietuviškai ir vokiškai gyvais bruožais apmetė lietuvių tautos nepriklausomą gyvenimą ir laisvės netekimą. Meninėje dalyje B. Vainorienė, Z. Alainienė, M. Girdvainienė ir G. Gustaitienė, akomponuojant M. Budriūnui gražiu skambesiu, nuotaikingai ir jausmingai padainavo Tėviškėlę (Br. Budriūno) ir Meilė tėvynėi (J. Naujelio). Jaunų šokėjų grupė, vadovaujama D. Radzevičiūtės, pašoko Audėjėlę, Klumpakojį ir Kalvelį. Deklamavo vargo mokyklos mokiniai. Užbaigos žodį tarė P. L.B. Memmingeno apylinkės valdybos pirmininkas kun. J. Petraitis.

Apie Lietuvos Nepriklausomybės dieną parašė vokiečių

Hartford, Conn. — kun. Juozas Matutis nuo vasario 20 yra paskirtas Hartfordo Sv. Trejybės lietuvių parapijos klebonu. Naujasis klebonas pirmą kartą pasirodė savo parapičiams vasario 23 per 10 val. mišias. Savo žodyje pažymėjo, kad nėra dažnas atvejis, kad parapija tik po 50 m. susilaukia naujo klebono. Ragino būti gerais katalikais ir lietuviais. Po mišjų, išeinant žmonėms iš bažnyčios, sveikino kiekvieną parapietį, paspausdamas ranką.

Kun. Juozas Matutis yra gimęs 1915 liepos 18 Stamforde, Conn. Jo tėvai — žemaičiai, abu kilę iš Luokės miestelio. New Britain turėjo didelę šeimą — 7 vaikus, iš kurių 2 yra mirę, o 5 gyvena. Tris vaikus, tarp jų ir kun. Juozą, aprūpino aukštu mokslu. Kun. Juozas Matutis yra baigęs Sv. Tomo kunigų seminariją, paskui studijavo Louvaino Belgijoje. Tuo metu penkis vasaras po tris mėnesius praleido Lietuvoje. Gyvendavo Palangoje. Iš

dienraštis "Memminger Zeitung", pateikdamas taip pat žinių iš Lietuvos istorijos.

B.R. (ELI)

NAUJAS KLEBONAS

ryto lankydamas paskaitas (lietuvių k., geografijos, Lietuvos istorijos), o paskui išsėdavo Baltijos pajūryje. Be to, keliaudavęs po Lietuvą. Buvęs Niudoje, Juodkrantėje, Kuršių Neringoje, Smiltynėje. Aplankęs ir savo tėvų gimtinę Luokę.

Paskutinis jo lankymasis Lietuvoje buvo 1939 m. Prieš užimant vokiečiams Varšuvą jau prisidėjęs karui, spėjęs išvykti Italijon.

Su kun. Juozu Matučiu Beigijoje studijavo ir Lietuvoje lankėsi kun. Albertas Zanavičius, kuris dabar New Havene užėmė kun. J. Matučio vietą, ir kun. Leonas Paciukevičius.

Kunigu įšventintas 1941 gegužės 22. Šv. Juozapo katedroje Hartforde. Sventimus suteikė dabartinis arkivysk. Henry J. O'Brien. Kun. Juozas Matutis vikaru išbuvo New Britaine 17 metų, o New Havene klebonu — 5 metus.

Kun. Juozas Matutis kalba penkiomis kalbomis: angliškai, lietuviškai, prancūziškai ir kiek itališkai bei vokiškai.

Linkime naujam klebonui geros sveikatos, ilgo amžiaus ir daug daug metų išbūti klebonu Hartforde; pagal tradiciją — bent 50 metų...

J. Bernotas

— Sen. Everett M. Dirksen, mažumos vadas kalbėdamas Vasario 16 proga JAV Kongrese, kvietė senatorius pasisakyti už jo rezoliuciją (S. Con. Res. 54) ir kitas Lietuvos laisvinimo reikalus. Ta proga jis įtraukė į Congressional Record savo rezoliucijos pagrindinę dalį.

— Virš 20 senatorių ar kongresmanų, kalbėjo Vasario 16 proga JAV Kongrese, ragino priimti rezoliucijas Pabaltijo kraštų laisvinimo reikalui. Apie pusę iš jų įtraukė rezoliucijas ištaisai į Congressional Record.

— Mrs. Patricia R. Hitt, respublikonų partijos centro komiteto narė, rašo: "Puikų darbą atliekate... Siunčiu piniginę auką jūsų darbams remti..."

IŠ VISUR

— Lituanistikos Instituto suvažiavimas šaukiamas gegužės 2-3 Washingtone. Suvažiavime bus svarstomi Instituto organizaciniai reikalai ir skaitomos paskaitos. Paskaitas skaitys prof. dr. Antanas Salys, inž. dr. Jurgis Gimbutas ir dr. Juozas Jakštas. Instituto pirmininku nuo šių metų pradžios yra dr. Jonas Balys, gyvenęs Washingtone.

— Lietuvių Fondo nariai, savo ankstesnius įnašus papildę naujomis sumomis: prel. F. bartkus, Dallas, Texas, iki 700 dol., Aleksandravičius Pranas, Cleveland, Ohio, iki 500, Kuni-gaikštienės Birutės Karių Seimų Draugijos Los Angeles iki 500, Prel. M. Krupavičius, Cicero, Ill., iki 400, LB Kenoshos Apylinkė, Wis., iki 339, Bagdonavičius Jonas, Lemont, Ill., iki 300., Dr. Zigmas Rudaitis, Chicago, Ill., iki 225, Lietuvių sk. iki 200, Vytautas Musonis, Markham, Ill. iki 200. Juozas Grybauskas, Cicero, Ill. iki 200. LB Philadelphijos apylinkė iki 150. Ignas Kazlauskas, Jackson Heights, N.Y. iki 115. Be to, 29 asmenys įnešė mažesnėmis sumomis 706.50. Tai busimieji LF nariai.

— Sao Paulo, Brazilijoje, lietuvių jėzuitų vyresnioju paskirtas T. Jonas Giedra, S.J., iš Montevideo; jo pavaduotoju — T. Jonas Kidykas, atvykęs iš JAV; misijonierium — T. Jonas Bružikas, S.J., T.J. Bružiko, S.J., sužeista koja po 3 mėnesių dar nesugijo. Vienuoly-nų koplyčioje pirmosios mišias atlaikytos vasario 17. Naujas adresas: Padres Jesuitas, r. Lituania, 67; Mooca, 13, Sao Paulo, Brasil.

— LB Los Angeles apylinkė paskyrė 100 dol. Rezoliucijom Remti Komitetui. "Būtų didžiausia tautinė nuodėmė šio žygio neparemti," — kalbėjo Antanas Skirius, LB Los Angeles apylinkės pirmininkas, įteikdamas komitetui auką. Būtu gera, kad visos LB apylinkės pasektų Los Angeles pavyzdžiui. Aukos siųstinos adresu: Mr. George A. Petrauskas, 3442 Madera Avenue, Los Angeles, California, 90039.

— Dabartinės lietuvių kalbos žodynas. Apie 45,000 žodžių, redaguotas prof. J. Balčikonio redaktinės komisijos. Kietais viršeliais, gražiai įrišta, 990 pusl., kaina \$12.00. Kas nori gražiai lietuviškai kalbėti, labai įsigytinas leidinys, gaunamas Darbininko administracijos spaudos kioske.

Trys naujai išleistos knygos už 5 dol.:

Naktigonė, Leonardo Andrie-kaus trečiojo poezijos knyga kurios kaina 2 dol.; Maironis, virš 200 pusl., Aidų leidinys — kaina 2 dol.; Lietuvos vaizdeliai, A. Zemaičio prisiminimai, kaina — 1 dol.

Sios ir kitos lietuvių ir anglų kalbomis knygos gaunamos adresu: Darbininkas, 910 Wil-loughby Ave., Brooklyn, N. Y., 11221.

LIETUVIŲ TAUTINIAI SOKIAI

Naujai išėjusi HI-FI plokštelė, kurią turėtų įsigyti ypač norintieji susipažinti su lietuviškų šokių muzika, nes joje yra 14 liet. šokių — dainų: Aštuonytis, Landutė, Lenciugėlis, Sukčius, Linelis, Jievaro tiltas, Klumpakojis, Kalvelis, Sadutė, Ziogelis, Vakarūškos, Audėjėlė, Mikita ir Suktinis.

Išleido J. Stukas, vadovaujant J. Matulaitienei, liet. šokių vadovei New Yorke, su J. Svedo tautiniu ansambliu ir Aitvarų kvartetu, vad. Alg. Kačanauskui. Kaina \$4.00 (persiuntimui 50 c.).

RITA PAULIUKIČIŪTĖ įtvirtina Vytį prie Gedimino stulpų.

LIETUVIŲ DELEGACIJA PAS MIESTO GALVĄ

New Haven, Conn. — Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukaktį minėjome vasario 16. Iš ryto 10 val. mišias aukojo kun. J. Rikteraitis, pamokslą pasakė kun. W. Bitinas iš Kennebunkport, Me. Po pamaldų buvo pagerbti žuvusieji, padedant gėlių prie paminklinio kryžiaus.

Popiet 3 val. parapijos salėje kalbėjo Rūkas iš Hartfordo. Parapijos choras, diriguojamas prof. Aug. Rosellį, padainavo keletą liaudies dainų, o solistė DiBenedetto — operos arijų. Dvi tautinių šokių grupės, vadovaujamos Linos Mikalavičiūtės, pašoko tautinių šokių.

Aukų Lietuvos laisvinimo reikalams surinkta 339 dol. Minėjimą rengė vietos Alto skyrius.

Lietuvos nepriklausomybės sukaktį paminėjo ir vietos amerikiečių spauda, paskelbdama visą minėjimo programą.

Įteikta Maironio stipendija. Bendruomenės apylinkė turi Maironio vardo stipendijų fondą, iš kurio kasmet skiriama 150 dol. stipendija lietuviui jaunuoliui, siekiančiam aukštojo mokslo. Siemet stipendiją laimėjo stud. Juozas Mikalavičius, lankąs Lovelio Technikos Institutą. Stipendiją įteikė apylinkės pirm. A. Gruzdyvas Vasario 16 minėjimo metu. Apylinkės valdyba yra pasiryžusi ir toliau šią tradiciją tęsti. Lėšos sudaromos surengiant tam tikslui vakarą. Mielai būtų priimamos ir aukos.

Lietuvių delegacija pas miesto galvą. New Haveno miesto majo-

ras R. Lee, Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukakties proga, priėmė lietuvių delegaciją ir pasirašė deklaraciją. Taip pat leido iškabinti Lietuvos vėliavą prie miesto valdybos rūmų. Delegaciją sudarė klebonas kun. J. Matutis, Alto pirm. J. Mačys, apylinkės pirm. A. Gruzdyvas, SLA 42 kuopos pirm. Z. Merkevičius, SLA 378 kuopos pirm. V. Sušinskas, Moterų S-gos pirm. M. Jokubaitė, LRKSA 116 kuopos sekretorius J. Goldapas, Sandaros pirm. A. Zimkus, tautinių šokių grupės vadovė L. Mikalavičiūtė ir D. Kronkaitytė. Delegacija įteikė majorui Lietuvos vėliavą, lietuvišką knygą ir lietuvišką kryželį, kurį meniškai išdrožinėjo ir padovanojo Juozas Šilkas.

Apylinkė neteko vieno iš geriausių narių.

Išbuvęs New Havene apie 5 metus, klebonas kun. J. Matutis tom pačiom pareigom perkeltas į Hartfordo lietuvių parapiją. Per neilgą čia buvimo laiką, kun. J. Matutis išgijo didelę pagarbą ir meilę ne tik savo parapičiams, bet ir tų, kurie į bažnyčią retai teužsuka. Tai aukštos kultūros ir didelio takto lietuvis patrijotas kunigas. Gal niekas New Havene jo taip nepasigęs, kaip Bendruomenės apylinkė, kurios jis buvo ne tik uoliu nariu, bet ir visų darbų nuoširdžiu rėmėju.

Sios kolonijos lietuviai linki buvusiam klebonui geros sekmes naujoje vietoje.

Š.

NEW HAVENO majoras pasirašo lietuvių dienos deklaraciją. Iš k. į d. pirmoje eilėje: J. Mačys, L. Mikalavičiūtė, kleb. kun. J. Matutis, majoras R. Lee, D. Kronkaitytė, A. Gruzdyvas, anroje eilėje — A. Zimkus, M. Jokubaitė, Z. Merkevičius, J. Goldapas ir V. Sušinskas.

SPORTAS

— Pasaulio Lietuvių Bendruomenės centro valdybos pirminkas Juozas Bačiūnas, prieš pradėdamas atostogas Kalifornijoje, lankėsi Chicagoje ir čia gyvai domėjosi krepšinio išvykos organizaciniais darbais. J. Bačiūnas, jei sąlygos leis, tikisi drauge su mūsų krepšininiais šią vasarą vykti Australijon.

— Fasko pirminkas Jau-nūtis Nasvytis ir Kanados lietuvių sporto apygardos įgaliotinis Kazys Baronas lankėsi Chicagoje ir čia posėdžiavo su krepšinio išvykos organizaciniu komitetu; buvo aptarti finansiniai bei techniniai reikalai.

— Krepšinio išvykos organizacinis komitetas parengė planus finansiniam vajuį praveisti. Tuos reikalus tvarkys Karolis Drunga ir Bronius Nainys.

— Šiaurės Amerikos lietuvių krepšinio išvykai paremti aukas prašoma siųsti arba įteikti adresais: Z. Dailidka (JAV Lietuvių B-nės centro valdybos iš-dininkas), 5921 S. Fairfield, Chicago, Ill. 60629; K. Dočkus (JAV Liet. B-nės Chicago apygardos išdininkas), 1901 S. 49 Ct. Cicero, Ill. 60650; V. Grėbliūnas (išvykos org. komiteto išdininkas), 6941 S. Washtenaw Chicago, Ill. 60629. Išvykos pajamas ir išlaidas tikrins JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdybos revizijos komisi-ja ir apyskaita, užbaigus išvyką, bus paskelbta spaudoje.

— Australijos Coca-Cola firmos atstovai susirio su tenykš- te lietuvių sportine vadovybe, pasiūlydami nemokamai reklamuoti S. Amerikos lietuvių krepšininų gastroles Australi-joje. Šiam tikslui ruošiami spe- cialūs plakatai, kuriais bus ap- kalbinėtos visos minimos fir- mos gaminių išvežiojimo maši- nos.

Informacinė Komisija

Neatspėjo

— Ar tai tamsta davei man per veidą?
— Užklaustasis pažūrėjęs ati- džiai:
— Labai gaila, bet ne aš.

GINKŲ KRAUTUVĖ

pasiruošusi Velykomis

Galima gauti šokoladinių ir pliusinių zuikučių vai- kam, taip pat gražių vely- kinių lietuviškų atviručių

Krautuvė yra

495 GRAND ST.
Brooklyn 11, N. Y.

A + A

Didžiam dėl Lietuvos laisvės kovotojui,
VLIKO Pirmininkui

DR. ANTANUI TRIMAKUI

mirus, liūdesyje likusiems jo žmonai Jadvygai ir sūnams
Kanučiui ir Gediminui gilią užuojautą reiškia

Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo
Komitetas

A + A

DR. ANTANUI TRIMAKUI

mirus, gedule likusia jo šeimai ir artimuosius nuoširdžiai
užjaučia

Lietuvos Laisvės Komitetas
ir
Lietuvos Delegacija
Pavergtųjų Europos Tautų Seime

Vliko pirmininkui

DR. ANTANUI TRIMAKUI

mirus, žmonai Jadvygai ir sūnams Kanutiui ir Gediminui
gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Eugenija ir Petras Minkūnai
Teklė ir Stasys Dzikai

TO PLACE,
YOUR AD
CANCEL OR CHANGE
Call LO 3-7291

BEAUTIFUL ACCOMODATIONS
AVAILABLE FOR ELDERLY
LADY
With private family. Special attention
Diet — Gracious living
516 FR 8-6063

Fresh Fish Daily for Lent
Call CL 7-3307
PEOPLE'S FISH MARKET
Will deliver — fresh fish, also fried
fish, boiled shrimp, clam chowder,
salads. "For better health eat more
fish!" Phone orders welcome. 1436
Rockaway Parkway, Brooklyn, NY

East New Yorko sekcijoje
išnuomuojuamas butas iš 4 kam-
barių su visais patogumais, prie
gero susisiekimo. Skambinti
EV 5-4394.

Diplomuotas ekonomistas Juozas Audėnas

registruotas investavimo fon-
dų atstovas priima interesan-
tus investavimo reikalais —
109 Warwick St.
Brooklyn 7, N. Y.
Tel.: TA 7-9518 • PL 3-6628

A. ANDRIUSKEVICIUS

LAIKRODININKAS
— JUVELYRAS

Auksas - sidabras - deimantai
laidrožiniai
9408 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N. Y.
VI 7-2573

Stephen Bredes, Jr.

ADVOKATAS

37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.

Telef. — APplegate 7-7083

C. A. VOKET

VOKIETAITIS

ADVOKATAS

41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEWton 9-6620

RADIJO PROGRAMOS

BOSTON, MASS.

Vedėjas
JONAS J. ROMANAS, Sr.
WHIL - 1430 kil. Medford, Mass.
Sekmadieniais nuo 11 iki 12 vid.

BOSTON, MASS.

Vedėjas
STEP. MINKUS
WLYN — 1360 kilocycles
ir FM 101.7 banga
Sekmadieniais nuo 1 - 1:30 val. p.p.

BROCKTON, MASS.

Vedėjas P. VIŠCINIS
173 Arthur St., Brockton 18, Mass.
Tel. JU 6-7209
AM bang. 1190 kil.—FM bang. 105.7
meg. iš WKOK, Framingham, Mass.
Sekmadieniais 8 - 9 val. ryte

DETROIT, MICH.

Vedėjas RALPH J. VALATKA
WJLB, 1400 banga
15756 Lesure, Detroit 27, Mich.
Broadway 3-2224
šeštadieniai 4:30 - 5:30 popiet

HARTFORD, CONN.

Ved. ALG. DRAGONAVICIUS
WPOP, 1410 kic.
273 Victoria Rd., Hartford 14, Conn.
Tel. CH 9-4302
Sekmadienj — 11 - 12 val. dieng

PHILADELPHIA, PA.

WTEL, 860 banga
Ved. ADOLFAS GAIGALAS
335 Titan St., Philadelphia 47, Pa.
Howard 7-4176
šeštadieniai nuo 3:30 - 4:00 v. p.p.

WATERBURY, CONN.

WWCO — banga 1240-1000 kic.
Ved. ANT. PALIULIS
321 Robinwood Road
pran. Ed v. Melnikas
Sekmad. — nuo 12:30 - 2 val. p.p.

CHICAGO, ILL.

SOPHIE BARCUS — Seimos radijo
programos. Radijo stotis WOPA —
Oak Park, Ill. AM 1490 kic.; FM
102.7 megac. kasdien 10-11 val. r.;
šešt. - sek. 8:30-9:30 val. r.; Lietu-
viškos vakaruškos pirm. 7-8 val. v.

SANDELIŠ VISOKIŲ

ARBATŽOLIŲ

prieinamiausia kaina
KATALOGAS
pareikalavus prisiunčiamas veltui
PALANGOS
TREJOS DEVIYNERIOS
yra augalinis sutaisymas, susideda
grynai iš šaknelių, lapų, žiedų, sek-
lių ir žolių. Kiekvienas kas tik nori
būti visada sveikas, turėtų vartoti
TREJANKĖ — tai geriausias vais-
tas nuo dispepsijos, vidurių užkie-
tėjimo, nerviškumo, stokos apatito,
širdies supykimo, išputimo, pilvo
sugedimo, reumatizmo, neuralgijos,
kosulio, gerklės skaudėjimo, karš-
čiavimo, krupų, blogo ūpo, bendro
nusilpimo, inkstų ir kepenų ligų.

Kaina su persiuntimu \$1.50

Visada gaunama pas:

Floral Herb Company
Box 305, Clinton, Indiana
J. Skinderis

Pastaba: Kartu su užsakymu pri-
siųskite ir pinigų, kitaip užsakymų
neišpildysim. Kanadoj 50¢ ekstra.

ILGO GROJIMO LIETUVIŠKOS PLOKSTELĖS

Sutemy garsai, V. Stankus, 10 muzikos šokių.	Stereo 6.00	\$5.00
Dainos iš Lietuvos, L. Juodis su Rūtos ans. 16 dainų. Ster. \$5	4.00	4.00
Lietuvos prisiminimai, L. Juodis, 14 liet. dainų akomp. gitara	5.00	5.00
Pavergtos Tėvynės dainos ir šokiai, 2 pl. 24 l. šokių ir dainų	8.00	8.00
Lietuvių tautiniai šokiai, J. Stuko leid. 14 tautinių šokių	4.00	4.00
Teždi vėliai Lietuva, Vyčių choro įdainuota 17 liet. dainų	4.00	4.00
Lietuviški šokiai, akordeonu K. Daubaro įgroti 18 liet. šokių	4.00	4.00
Dainos Lietuvai, S. Cerienės komp. įdainuota 12 liet. dainų	4.00	4.00
Mylėsi Lietuvą iš tolo, II dainų šventės 15 rinktinių dainų	4.00	4.00
Lietuvos kanklės, 14 liet. kūrinių, vad. O. Mikulskinei. Ster. \$5	4.00	4.00
Kalėdų giesmės, Br. Budriūno Ansamblio 11 kalėd. giesmių	5.00	5.00
Tėvynei aukojam, Dainavos Ansamblio, 14 l. dainų. Ster. \$6	5.00	5.00
Mes padainuosim, Čiurlionio Ansamblio 16 l. dainų. Ster. \$7.50	6.50	6.50
Lietuviški maršai, Er. Jonušo įgroti. 12 liet. patrijot. maršų	7.00	7.00
Ar žiniai tą šaunų R. Mastienės, 13 liet. dainos solo	5.00	5.00
A. Šabanauskio, po 12 dainų-šokių X ir XI albumai po \$5.00	10.00	10.00
Lietuviškos dainos ir šokiai, Monitor Co. 16 l. dainų ir šokių	4.50	4.50
S. Barkaus radijo vak. dainuoja. 10 kalėdinių ir 10 liet. dainų	5.00	5.00
Rožės ir tylius vakarai, V. Stankus, 11 lengvos muz. šokiai	5.00	5.00
Ar pameni, V. Stankus, 10 šokių muzika solo.	Ster. \$6	5.00
Milžino paunksmė, Montrelio l. dramos teatro 3 pl. albumas	15.00	15.00
Zirginėliai, Montrelio liet. dramos vaikams pasaka	5.00	5.00
Trijų metų lūtė, Ir. Glečintės 8 liet. patriotinės vaik. dainos	3.00	3.00
Lietuviškų dainų, šokių, polkų, Zukausko-Vasiliausko juokai	4.00	4.00
Lithuanian 2-speed record course	3.00	3.00
Liet. dainų ir operų rinkiniai, J. Karvelis, 10 plokštelių	5.00	5.00
Clevelando Vyrų oktetas, 12 muzikos šokių rink.	5.00	5.00
Lietuviškos kamerinės muzikos 2 pl. Iz. Vyt. Vasilūno	6.00	6.00
Dainuojame su Rūta, J. Stukas, Rūtos ans. 17 liet. d. Ster. \$5	4.00	4.00
Lone Jodis Contralto, Town Hall 14 kūrinių recitalio pl.	6.00	6.00
7 Kristaus žodžiai, Sv. Kazimiero parapijos choras	5.00	5.00
Poezija, A. Gustaitis ir Stasys Santvaras	5.00	5.00
Lithuanian 2-speed record course (Nr. 1, 2 pl. 2 žod.)	3.00	3.00

DARBININKO ADMINISTRACIJA

910 WILLOUGHBY AVE., BROOKLYN, N. Y. 11221

(Persiuntimo išlaidom prašom pridėti 50¢)

Bendromis jėgomis kurkime stiprią pelningą instituciją!

LITAS INVESTING CORP., Inc.

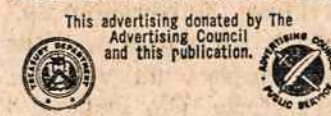
Maloniai kviečia prisidėti prie bendrovės plėtimosi perkant LITAS Akcijas. Litas bendrovė akcininkų kapitalą investuoja pelningai iki 12% ir konservatyviai į trumpalaikes — užtikrintas paskolas, pirmus ir antrus "mortgage", namus ir t.t. Progai pasitalkius, nedidelė kap-
italo dalis yra investuojama ir į Akcijų Biržą. Šiuo metu vienos akcijos kaina — \$10.00. Po birželio 30 d. ši kaina bus pakelta.
Visais akcijų pirkimo reikalais prašome kreiptis:
V. VEBELIONAS, 100-21 89th Ave., Richmond Hill N.Y.; HI 1-6799
arba
A. VEDECKAS, 83 Morgan St., Stamford, Conn. — Tel. 325-0897
Darbo valandos: Siokiadieniai 6 - 9 val. vak.; šeštadieniai 9 - 4 val.

AMERICA DEPENDS ON AMERICANS

"I'm strong for Savings Bonds. The interest is guaranteed, and the money's always there when I need it. But more important, Savings Bonds also help keep America secure. I figure there's not much point in saving for the future if we're not going to have the freedom to enjoy it. And you know, I feel 'good' when I buy Bonds... because I'm doing the right thing for myself and my family — and my country."

Keep freedom in your future with
U.S. SAVINGS BONDS

PARDUODAMA

Gera proga įsigyti pieniškų maisto gaminių ir kiaušinių krautuve lietuvių gyvenamam rajone. Kreiptis telefonu VI 9-4718 arba VI 7-0226.

Išnuomuojuamas butas iš 5 gražių kambarių su visais pa-
togumais. Butas yra antrame aukšte ir arti lietuviškos Apreiškimo bažnyčios. Kreiptis ST 2-9843.

Kas norėtų skelbtis Darbininke prašomas skambinti:
Glenmore 2-2923

— HAVEN REALTY —

JOSEPH ANDRUSIS — Real Estate — Insurance

Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų parda-
vimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pinigų
investacijos.

Kasdien nuo 9 iki 9 val.; Šeštadieniai iki 6 val. popiet.

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 7-4477

JUOZO IR IZABELĖS MISIŪNŲ RAY'S LIQUOR STORE

Galima gauti įvairiausias rūšies amerikiečių ir importuo-
tų gėrimų. Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas: Vlrinia 3-3544

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA Silver Bell Baking Co.

Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai
Šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai

DALIA ir ALBERTAS RADŽIŪNAS, sav.

36-38-40 STAGG ST. BROOKLYN 6, N. Y.

Telefonas STagg 2-5938

WINTER GARDEN TAVERN Inc.

VYTAUTAS BELECKAS Savininkas

Salė vestuvėms ir kitokioms pra-
mogoms. Be to, duodami polaido-
tuviniai pietūs. Pirmos rūšies lie-
tuviškas maistas prieinama kaina.

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)

Tel. EVergreen 2-6440

S & G MEAT MARKET

ANTANAS VAITKUS, vedėjas

84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 9-5077

buvusi J. MIRONO MAISTO KRAUTUVE

340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. • Tel. STagg 2-4329

Papigintomis kainomis įtrūniamė užsakymus

VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS

Pristato į namus lietuviškos skilandos ir sūrius

— We take all orders special price for Weddings and Parties —

Home-Made Bologna

REPUBLIC Liquor Store, Inc.

322 UNION AVE. BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089

JURGIS J. JOKUBAITIS, Manager
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinų, kon-
jakų, midų — šventėms bei kitokioms progoms.

WHITE HORSE TAVERN baras - restoranas

PRANAS BRUCAS, savininkas

86-16 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.

SALE VESTUVĖM, SUSIRINKIMAM IR KITIEM POBŪVIAM

Salėje gali tilpti 100 dainyvių

Norite geros meniškos fotografijos —

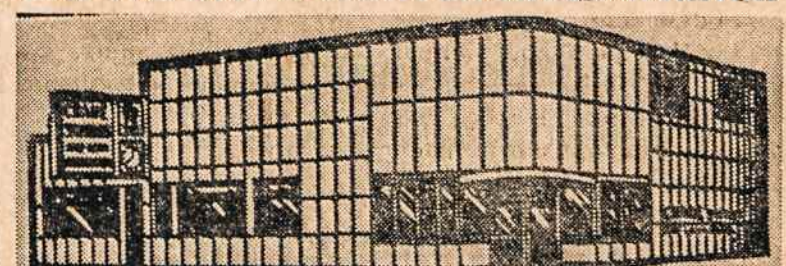
PORTRETO - ŠEIMOS - VAIKU

Įvairių progų: vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir kt. nuo-
traukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis
padarys —

VYT. MAŽELIS

422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Tel. HYacint 7-4677

CRANE SAVINGS & Loan Association

B. B. PIETKIEWICZ, Pres.

47 and Rockwell Street. Tel. LaFayette 3-1083

Nemokamai vieta automobiliams

4 1/2% ON INVESTMENT ACCOUNTS

Mokame nuo 1962 metų vasario 1 dienos
Pinigai įdėti prieš mėnesio 15 d. duoda dividendus už visą mėnesį.
Dividendai mokami sausio ir liepos 31 d.
Prašome aplankyti naują mūsų namą.
VALANDOS: Pirmd. ir ketvirt. 9:00 ryto — 8:30 vakaro; Antrad. ir
penktadienį 9:00 ryto — 5:00 vakaro; šeštadieniai
9:00 ryto — 12:00 dienos. Trečiadieniai uždaryta.

A + A
Mūsų idėjos draugai didžiam Lietuvos laisvės kovotojui
Vliko pirmininkui
Prof. Dr. ANTANUI TRIMAKUI
mirus, liūdesy likusiems jo žmonai Jadvygai ir sūnams Ka-
nučiui ir Gediminui gilią užuojautą reiškia
Ateitininkų Sendraugių Sąjungos
New Yorko Skyrius

Mielą
JADVYGĄ TRIMAKIENĘ,
sūnus KONAUTĄ ir GEDIMINĄ, jų brangiam Tėveliui
mirus, nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi.
Birutė ir Pranas MARTINKAI

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJENOS**

Redakcija ..... GL 5-7281
Administracija ..... GL 2-2923
Spaustuvė ..... GL 2-6916
Vienuolynas ..... GL 5-7068

Vyr. Liet. Išlaisvinimo Komiteto pirmininkui dr. Antanui Trimakui mirus, vietoj gėlių ir užuojautos Jadvygai Trimakienei ir sūnams Kontautui ir Gediminui, Lietuvos Moterų Atsto vybė ir LMA New Yorko klubas skiria 20 dol. Tautos Fondui.

Alg. Kezio, S.J., foto kūrinių paroda kovo 14-15 d.d. organizuoja Lietuvos Bendruomenės New Yorko apylinkė Apieškimio parapijos salėje. Šia proga parodos eksponatų autorius duos pašnekesį apie religinio meno paminklus Europoje, pailiustruotus ekrane rodomom spalvotais skaidrėm.

Madų parodoje, kuri bus balandžio 12 d. 1 v. popiet Fleur de Lis salėje, laimėjimams bus leidžiamas dail. P. Puzino paveikslas ir dail. V. Igno grafika. Dailininkai tuos savo darbus yra padovanoję Vasario 16 gimnazijai.

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų 5-gos, New Yorko skyriaus metinis susirinkimas šaukiamas kovo 6 Arūnų namuose: 86-04 94th St., Woodhaven, N.Y. Susirinkime bus paminėta 10 metų mirties sukaktis skyriaus steigėjo ir buv. pirmininko Aleksandro Mačiūno.

I susirinkimą kviečiami atvykti lietuviai inžinieriai ir architektai, kurie nori įstoti nariais.

ALIAS New Yorko skyrius iš savo buvusio baliaus pelno po 25 dolerius paaukavo studentų leidžiamam žurnalui "Lituanus" ir lietuvių Vasario 16 gimnazijai, Vokietijoje. Taip pat skyrius paaukavo pasaulinės parodos lietuviškiems reikalams 50 dolerių, o Balfo vaikus metu 25 dolerius šalpos reikalams. Svenčių ir Naujųjų Metų proga skyrius pasveikino signatarą prof. Steponą Kairį, su 50 dolerių auka. (A.M.)

MUZIKAI VYTAUTAS STROLIA ir Nijolė Ulėnienė kalbasi su pianiste Aldona Kepalaitė (viduryje) apie jos koncertą Town Hall.

New Yorko NERINGOS ir TAURO turtai
rengia

kovo mėn. 8 d.

APREISKIMO PARAPIJOS PATALPOSE

11:00 val. pamaldos Apreiškimio bažnyčioje

Tuntų iškilminga sueiga
Kaziuko mūgė
Meninė programa

KVIEČIAMI ATSLANKYTI VISI

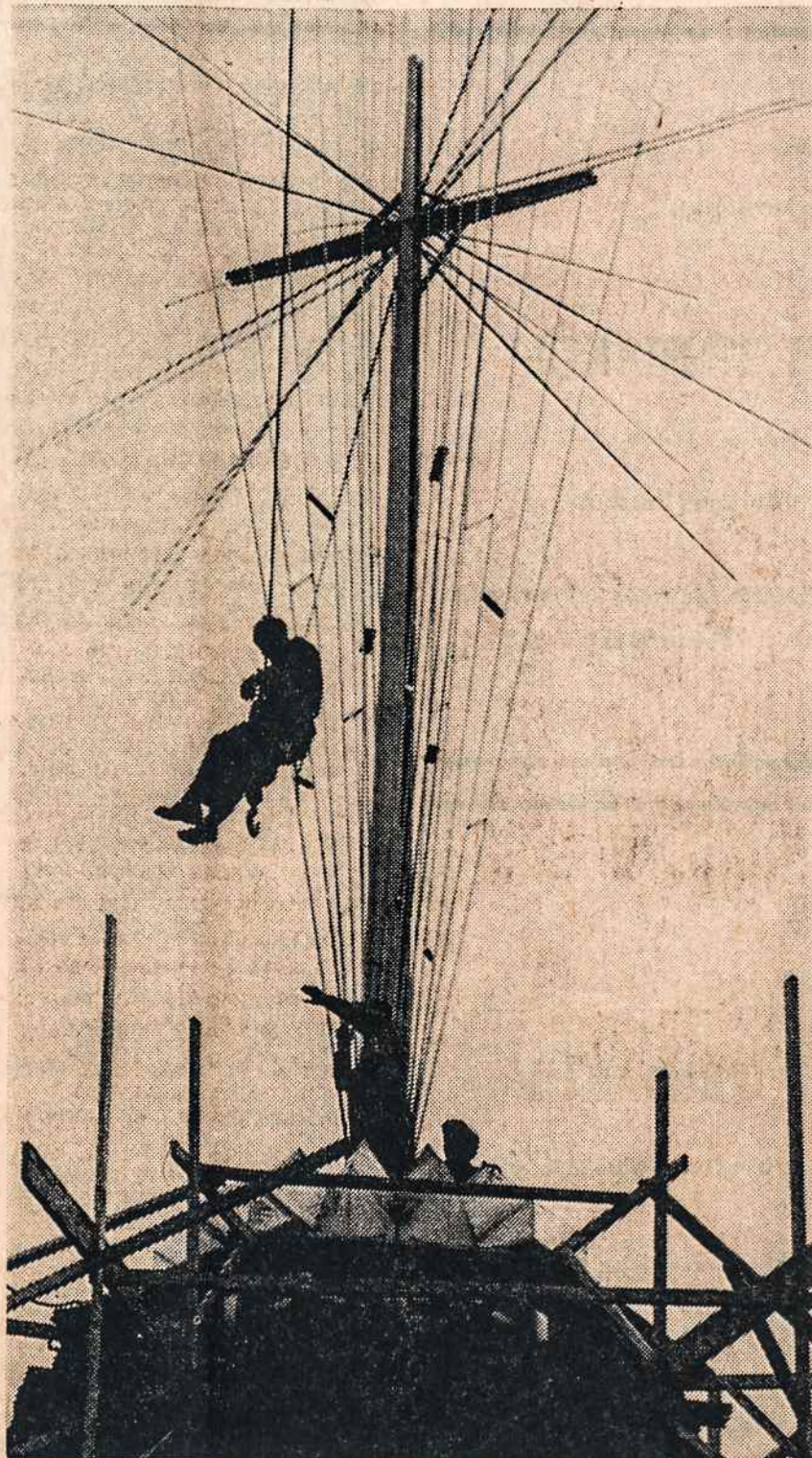
Iėjimas laisvas

Rengia Jaunųjų Vyčių Suvaziavimą

Maspeth, N.Y. — NY ir NJ jaunųjų vyčių metinis suvažiavimas bus balandžio 26, sekmadienį, V.J. Atsimainymo parapijos salėje, Maspeth, N. Y. Praeitą sekmadienį įvyko susirinkimas su suvažiavimo rengimo reikalu. Maspetho jaunųjų vyčių kuopelė su savo vadovais ir parapijos dvasios vadais svarstė kaip pasirengti suvažiavimui ir priimti apie 120 jaunuolių iš visos apylinkės. Susirinkime dalyvavo prel. Jonas Balkūnas, kun. P. Lekešis ir kun. P. Bulovas.

Pasirengimo darbai pradėti, sudarius svarbesnes rengimo komisijas—programos, priėmimo ir pasilinksminimo. Jaunieji vyčiai ir jų vadovės — E. Jocytė ir M. Kulis — pasiryžę šaukiant pasirengti. Numatyta programa bus svarstoma NY ir NJ vyčių apskrities valdybos ir bus galutinai priimta ir išsiuntinėta visiem jauniems vyčiam. Programoje numatyta paskaitos, varžybos ir visų kuopelių pranešimai. Prel. J. Balkūnas pasakys įžanginę kalbą.

Maspetho jaunieji vyčiai veikia jau treči metai. Dabar turi apie 25 narius. Jie domisi lietuviškumu. Ypač norėtų mokytis lietuvių tautinių šokių. KR

KRYZIUS viršum Vatikano paviljono. Kryžių darė dail. V. K. Jonynas. Nuotr. V. Mazėlio.

PASKAITA APIE DONELAITĮ

Vasario 22 Tarptautinio Instituto patalpose Bostono kultūros klubas surengė rašytojo Kristijono Donelaičio gimimo 250 metų sukakties minėjimą. Paskaitą skaitė prof. A. Rannitas. Ilgesnėje įžangoje apibūdino lietuvių kalbą ir trumpu žvilgsniu perbėgo visą lietuvių literatūros istoriją. Įžanga gal daugiau tinka nelietuvių skaitomajame paskaitoje.

Toliau palietė K. Donelaičio gyvenimą ir jo kūrybą. Anot prelegento, K. Donelaičio pagrindinė idėja buvusi kova už lietuviškos sielos tysumą. Jis kovojo už tikrą lietuvišką buitį. Nors tuo metu dar nebuvo išryškėjusi patriotizmo idėja, kaip dabar, tačiau jo raštuose rodoma ypatinga pagarba lietuviškam žodžiui; tai esąs gilaus jo patriotizmo įrodymas.

Nors Kr. Donelaitis aprašo kasdieninių burų gyvenimą, tačiau jį vaiduoja meniškai. Savo poema "Metai" K. Donelaitis prilygsta XVII a. visiems žinomiesiems rašytojams, kaip anglų Thomsonui, sentimentaliam parašiučiam, Metus; italų Ugo Foscolo, prancūzų Andre Sherrier, rusų Gavril Deržavin, skandinavų Karl Michael Bellmon, net vokiečių W. Goethės. A. Rannito supratimu, su K. Donelaičiu galėtų lenktyniuoti bendraeiliai anglų Alexander Pope ir armenų Saiath-Nova.

"Metai" yra išversti į kelias kalbas, o fragmentai — net į 30 kalbų. Tačiau "Metai" dar laukia gero vertėjo į Vakarų Europos kalbas, nes išversti geriausia eilėraštinę veikalą neužtenka mokėti kalbą, bet ir savo kūrybinio genialumu reikia prilygti verčiamos knygos autoriui.

Jei K. Donelaitis "Metus" būtų parašęs viena iš didžiųjų Vakarų Europos kalbų, jis būtų pripažintas vienu iš didžiųjų rašytojų.

Po paskaitos iškilo gyvos diskusijos, ypač dėl prelegento pareikšto tvirtinimo, kad lietuvių k. esanti gimininga su slavų kalbomis; ji yra buvusi slavų kalbų prokalbė. Šiandien slavistų tarpe yra didelis užmojis studijuoti lietuvių k. Tas savo mintis prelegentas remias žy-

BOSTONO ŽINIOS

Antanui Šalnai, Lietuvos garbės konsuliui Bostone, vasario 28 suėjo 70 metų. Jis yra gimęs Pensilvanijoje, Scrantone. Lietuvos garbės konsulu yra nuo 1939 m.

Lietuvių Tautos Fondui po šimtine įmokėjo Pranas ir Monika Lemberiai ir dail. Viktoras ir Aldona Andriušiai. Dail. V. Andriušis seniai jau nebedirba dėl apsilpusių akių.

Lietuvos laisvinimo reikalams Vasario 16 minėjime surinkta 597 dol., lietuviai inžinieriai savo susirinkime sudėjo 552.50 dol. Aukos dar galima įteikti Alto išdininkui J. Sondai, 636 Broadway.

Lietuvių Piliiečių Draugija pereinamais metais turėjo per 100, 000 dol. pajamų; gryno pelno liko 5,380 dol. Užpraėjusiais metais pelno buvo likę visu tūkstančių dolerių daugiau.

— **Antanas Gustaitis** kovo 14 išvyksta į New Yorką, kur dalyvaus Kristijono Donelaičio minėjimo programoje.

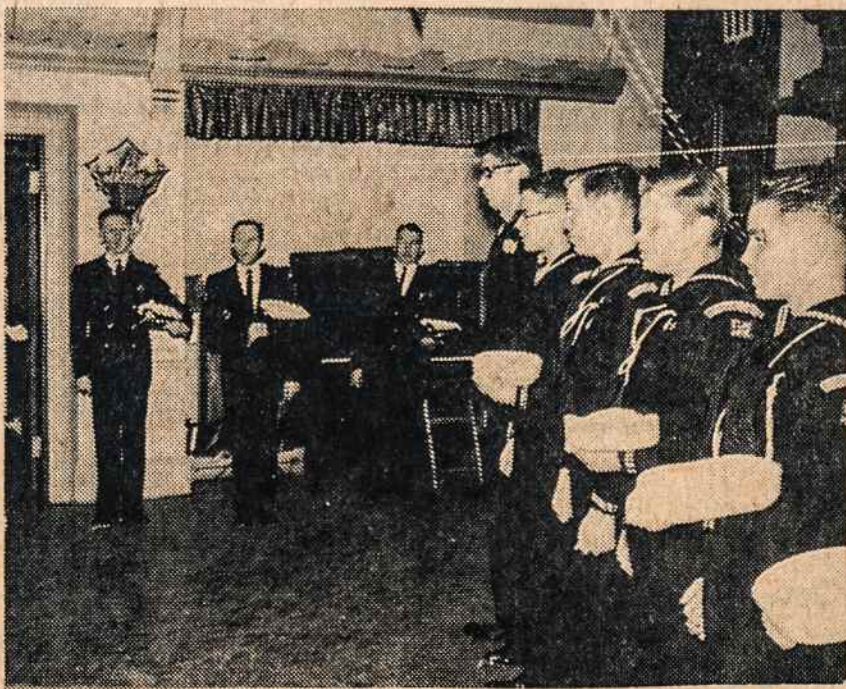
Izidorius Vasyliūno smuiko koncertas bus kovo 14 Jordan Hall auditorijoje.

Jūrų skautų Nemuno tuntas vasario 9 savoje iškilmingoje sueigoje, dalyvaujant tėvams ir svečiams, paminėjo Vasario 16 ir pagerbė žuvusius už Lietuvos laisvę. Lietuvos nepriklausomybės šventės dalyvauta Bostone ir Lowely.

Vasario 22, Washingtono gimimo dieną, Bostono BSA skautų suruoštoje parodoje, be kitų jūriškų eksponatų, nemuniečiai inscenizavo žuvusio prezidento John F. Kennedy kapą ir išstātė garbės sargybas. Visi kreipė dėmesį į lietuvių j. s. kampelį, kur buvo parodos atidarymas ir uždarymas, pakeliant ir nuleidžiant Nemuno tunto vėliava, palydimas trimto garsu. Bostono lietuvių jūrų skautų vardu buvo parašytas užuojautos laiškas žuvusio prezidento žmonai. Po laišku pasirašė ir mūsų j. skautai ir daugelis parodos rengėjų ir lankytojų. Parodos rengėjai, kaip vyresniems skautams, pripažino pirmą vietą ir ženklą. Jūrų pask. M. Manomaitis su j. skautais parodė itin daug energijos ir sumanumo parodą ruošiant.

Bronius Kovas

girdėjai, o toliau sėdintieji ir prie geriausių norų sunkiai galėjo prelegentą suprasti. —Pr.

BOSTONO jūrų skautai maldoje už Lietuvą. Nuotr. K. Gruzdo

JAU 22 METAI!

WEVD LIETUVOS ATSIMINIMU
RADIO VALANDA

ŠEŠTADIENIAIS NUO 5:00 6:00 P.P.

DIREKTORIUS
FORNBERGAS J.

STUKAS

1264 WHITE ST. HILLSIDE, N.J.
WAVERLY 6-3325, AREA CODE 201

WILLIAM J. DRAKE
DRAGŪNAS

ADVOKATAS

84-14 Jamaica Avenue
Woodhaven 21, N. Y.
Tel. Hlckory 1-5220

Bostoniečiams

TAISO TELEVIJIAS

JONAS ŽILINSKAS

629 E. Sixth St., So. Boston
Tel. AN 8-6645

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

Tel. EVergreen 7-4335

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNI KOPLYCIA
423 METROPOLITAN AVE.
Brooklyn, N. Y.

STagg 2-5043

Matthew P. Ballas

FUNERAL HOME
Moderni koplyčia - Air conditioned
A. J. BALTON-BALTRONAS
Licensed Manager
& Notary Public
660 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Evergreen 8-9770

Joseph Garszva

GRABORIUS

Balsamuotojas
231 BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.

J. B. SHALINS
- Šalinskas

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway station)
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiama garbingas laidotuves
Koplyčios nemokamai visose
miesto dalyse; veikia ventiliacija
Tel. Virginia 7-4499

THEODORE WOLINNIN,

INC.

E. JOSEPH ZEBROWSKI
Laidotuvų direktorius
MODERNISKA KOPLYCIA
su Air Condition

123 E. 7th St., New York 9, N. Y.
GRamercy 5-1437

KARLONAS

FUNERAL HOME

280 CHESTNUT STREET

NEW BRITAIN, CONN.

Tel. BA 9-1181

CARROL

FUNERAL HOME

Inc.

PETRAS KARALIUS, sav.

Laidotuvų direktorius
ir balsamuotojas

74 PROVIDENCE ST.
Worcester, Mass.

PL 4-6757 PL 4-1165

VAITKUS

FUNERAL HOME

197 WEBSTER AVE.

PRANAS VAITKUS

Laidotuvų Direktorius
ir balsamuotojas

Cambridge, Mass.

NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį

Nauja moderniška koplyčia ser-

menimis dykai. Aptarnauja Cam-

bridge ir Bostono kolonijas žer-

miausiomis kainomis. Kainos tos

pačios ir į kitus miestus.

Reikale šaukite — Tel. TR 6-6434

Pulkis patarnavimas naujo

JOSEPH C. LUBIN

FUNERAL HOME

546 East Broadway

So. Boston, Mass.

Priešais miesto teismo rūmus

Rūpestingai patarnaujame vi-

suose reikaluose, atydziai iš-

pldome kiekvieną pagėdavim-

mą. Jūs galite pilnai pasiti-

kėti mūsų patarnavimu ikd

visų smulkmenų laidojimo

reikaluose.

Joseph C. Lubin

Funeral Director

Telefonas: 268 - 5185